

Kişisel Veri Aktarımı ve Bankacılık Kanunu Madde 73 Değişikliği

Sevgi, Ünsal Özden

Erdem&Erdem Danışmanlık A.Ş., İzmir, Türkiye, sevgiunsal@erdem-erdem.com

ORCID: orcid.org/0000-0002-7073-7046

İdil, Uz

Erdem&Erdem Danışmanlık A.Ş., İzmir, Türkiye, idiluz@erdem-erdem.com

ORCID: orcid.org/0000-0001-5806-286X

Mert, Karamustafaoğlu

Erdem&Erdem Ortak Avukatlık Bürosu, İzmir, Türkiye, mertkaramustafaoglu@erdem-erdem.av.tr

ORCID: orcid.org/0000-0001-9570-4657

ÖZ

Kişisel verilerin korunması hukukunda önem arz eden konulardan biri veri aktarımıdır. Zira veri koruma mevzuatıyla uyum içinde olan bir veri sorumlusunun hâkimiyet alanından, başka bir veri sorumlusunun veya veri işleyen hâkimiyet alanına geçen kişisel verinin güvenliğinin bu aktarım sırasında da aynı şekilde sağlanması sorunu ortaya çıkabilir. Bunun yanı sıra, ulusal veri koruma mevzuatına tabi olmayan ve yurt dışında bulunan üçüncü bir kişiye veri aktarımının gerçekleştirilmesi de ülkelerin veri güvenliğinin temini konusunda farklı ve sıkı düzenlemelere gitmelerine neden olmaktadır. Bu doğrultuda ulusal mevzuatta öngörülen düzenlemeler ve mevcut yasal düzenlemelerde gerçekleştirilen son değişiklikler dikkat çekici niteliktedir. Bu çalışmada, kişisel verilerin korunması mevzuatında öngörülen düzenlemelere ilişkin genel değerlendirmeler yapılmak suretiyle veri aktarımı ve Bankacılık Kanunu madde 73'te gerçekleştirilen değişikliğe değinilecektir. Çalışmanın amacı, bankacılık sektöründeki veri koruma düzenlemelerinin ve veri aktarımına ilişkin gerçekleştirilen değişikliğin, kişisel verilerin korunması mevzuatının öngördüğü hususlar ile mukayese edilmesi ve bunların uygulamada yol açabileceği sorunların irdelenmesidir.

Anahtar Sözcükler: Kişisel Verilerin Korunması, Bankacılık Kanunu, Müşteri Sırrı, Kişisel Verilerin Aktarımı.

Personal Data Transfer and the Amendment in Article 73 of the Banking Law

ABSTRACT

Data transfer is one of the most considerable matters in protection of personal data law. Transfer of a personal data from the dominance of a data controller, who complies with the data protection legislation, to another data controller's or data processor's dominance, may cause a problem of ensuring the same security during this transfer. In addition, transferring personal data to a third person abroad, who is not subject to national data protection legislation, forces countries to make particular and strict regulations on data security. The regulations stipulated in the national legislation and the latest amendments in this regard are remarkable.

In this study, data transfer and the amendments in Article 73 of the Banking Law will be mentioned, through general evaluations on the regulations set forth under the personal data protection legislation. This article's purpose is to compare the data protection regulations in the scope of banking sector and the amendments related to data transfer, with the matters stipulated under the personal data legislation and to examine the problems which may occur in practice.

Keywords: Protection of Personal Data, Banking Law, Customer Secret, Personal Data Transfer.

Atıf Gösterme

Ünsal Özden, S., Uz, İ. ve Karamustafaoğlu, M. (2021). Kişisel Veri Aktarımı ve Bankacılık Kanunu Madde 73 Değişikliği, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*. 3(1), 17-40.

GİRİŞ

Kişisel veri kavramı, yakın geçmişte kendisinden çokça bahsedilmesine rağmen aslında kavramın ortaya çıkışı bundan daha uzun bir sürece dayanır. Avrupa Konseyi'nin 1970'lerden itibaren ele aldığı bu kavram, Türkiye'de ilk olarak Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'nin 28.01.1981'de imzalanmasıyla kabul edilmiştir. Kişisel veri kavramı, T.C. Anayasası'nın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ("Türk Ceza Kanunu") ve Türkiye'nin de imzacı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") çeşitli hükümlerinde dolaylı olarak düzenlenmiştir. Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Direktifi ("Direktif") esas alınarak hazırlanan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun ("Kişisel Verilerin Korunması Kanunu") 07.04.2016 tarihinde yürürlük kazanması ile birlikte ise, kişisel verilerin korunması kavramı açık kanuni bir dayanak ve düzenlemeye sahip olmuştur.

Bugün içinde yaşadığımız ekonomik ve sosyal düzende kişisel verilerin değeri ve öneminin günden güne arttığı görülmektedir. Hemen hemen tüm ekonomik faaliyetlerde kişisel veriler gitgide ön plana çıkmakta, hatta bazı sektörler açısından şirketlerin en önemli varlığı haline gelmektedir. Bu sektörlerden biri olan bankacılık sektörü, kişisel verilerin yoğun olarak işlendiği alanların başında gelmektedir. Bankacılık sektörünün ekonomideki güçlü konumu, herhangi bir ayırım tanımadan bütün gerçek ve tüzel kişilere teması ve bu sayede edindiği oldukça geniş kapsamdaki veri rezervi göz önüne alındığında, verilerin korunması sürecindeki yeri dikkat çekici niteliktedir. Bunun yansımaları, kanun koyucunun bankacılık mevzuatında öngördüğü veri aktarımına ilişkin düzenlemeler ve değişikliklerde de kendini göstermektedir.

Bu çalışmada, kişisel verilerin aktarımı kavramı, öncelikle ulusal ve uluslararası kişisel verilerin korunması mevzuatı ile veri koruma otoritelerinin bağlayıcı ve örnek nitelikte kararları çerçevesinde genel hatlarıyla değerlendirilecek ve devamında bankacılık mevzuatında veri aktarımına ilişkin yapılan kanun değişikliğe ile bu değişikliğin uygulamada yaratabileceği muhtemel sorunlara değinilecektir.

KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI

Kişisel verilerin veri sorumlusunun hâkimiyet alanından çıkarak başka bir veri sorumlusunun ya da veri işleyeninin hâkimiyet alanına girmesi, veri aktarımı olarak nitelendirilebilir. Aktarıma konu kişisel verilerin güvenliğinin, gerek veri aktarımı sırasında gerekse aktarım sonrasındaki süreçte aynı düzeyde sağlanması önem arz eder. Bu kapsamda, kanun koyucu ile yetkili düzenleyici ve denetleyici kurumlar kişisel verilerin yurt içi ve/veya yurt dışına aktarımına ilişkin veri sorumluları veya veri işleyenlerin uyması gereken bir takım kurallar ya da yükümlülükler öngörmektedir. Bu kurallardan bazıları veri aktarımını yalnızca ülke içerisinde mümkün kılarken, bazıları ise sınır ötesi aktarımları belirli koşulların varlığına bağlamaktadır (Aşıkoğlu ve Uzun, 2020, sf. 924). Özellikle son dönemde ulusal mevzuatta veri aktarımı konusunda radikal değişiklikler hayata geçirilmiş, verilerin aktarımı sırasında korumanın garanti altına alınmasını sağlayacak çeşitli düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda ("Bankacılık Kanunu") veri aktarımına dair yapılan yasa değişikliği irdelenmeden önce, başta Kişisel Verilerin Korunması Kanunu olmak üzere ulusal ve uluslararası düzenlemelerin kişisel veri aktarımı konusundaki hükümlerine genel hatlarıyla değinilecektir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin İşlenme Şartları

Veri işleme kavramı, oldukça geniş bir kavramı ifade etmektedir. Bir kişisel verinin veri sorumlusunca elde edilmesi ve/veya bir kayıt sistemine kaydedilmesi, bu sistemde depolanması ve/veya muhafaza edilmesi, verinin değiştirilmesi ve/veya yeniden düzenlenmesi, üçüncü bir kişiye aktarılması ve/veya üçüncü bir kişi tarafından devralınması işlemlerinin hepsi veri işleme faaliyeti olarak kabul edilir. Veri işleminin şartları; kişisel veriler bakımından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 5’de, özel nitelikli kişisel veriler bakımındansa m. 6’da düzenlenir.

Buna göre m. 5/1’de öncelikle ilgili kişinin açık rızası doğrultusunda kişisel verilerin işlenebileceği öngörülmüştür. Ancak maddede belirtilen; **a)** kanunlarda açıkça öngörülmesi: örneğin işçi-işveren ilişkisinde işverenin işçi hakkında özlük dosyası tutması, 4857 sayılı İş Kanunu (“İş Kanunu”) ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’ndan kaynaklanır; **b)** fiili imkânsızlık sebebiyle rıza veremeyecek durumda olan veya rızası hukuken geçerli kabul edilmeyen kişinin ya da bir başkasının beden bütünlüğünün veya hayatının korunması için zorunlu olması: örneğin dağda mahsur kalan şahsa yardım edilmesi adına, cep telefonu sinyali ve yer bilgisinin işlenerek kişinin bulunduğu yerin tespit edilmesi (Örneklerle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Rehberi, 2019, sf. 12); **c)** bir sözleşme kurmak veya ifa etmekle doğrudan doğruya ilgili olmak şartıyla, sözleşme taraflarının kişisel verilerin işlenmesinin gerekmesi: örneğin taraflar arasındaki satın sözleşmesi kapsamında sözleşme süresince iletişimin sağlanabilmesi için telefon numarası veya elektronik posta bilgilerinin, teslimatın sağlanabilmesi için ise adres bilgisi gibi kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması; **ç)** veri sorumlusunun hukuki yükümlülüklerini yerine getirebilmesi bakımından zorunlu olması: örneğin bir işveren çalışanına İş Kanunu uyarınca banka aracılığıyla maaş ödemekle yükümlü olup bu nedenle maaş ödemesini gerçekleştirilmesi için çalışanın banka hesap bilgilerini işlemesi; **d)** ilgili kişi tarafından alenileştirilmesi: örneğin, özel muayenehanesi olan bir doktorun, reklam amacıyla verilen bir gazete ilanında yer alan iletişim bilgilerinin doktora ulaşarak hizmet alma amacıyla ve bu amaçla sınırlı olmak üzere işlenmesi (Örneklerle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Rehberi, 2019, sf. 56); **e)** veri işleminin bir hakkın sağlanması, kullanılması veya korunması için zorunlu olması: örneğin bir avukatın müvekkilinin alacağı tahsil için mahkeme nezdinde dava açmak veya diğer adli işlemleri yapmak için kişisel veri işlemesi ve son olarak **f)** ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri işlenmesinin veri sorumlusunun meşru menfaatleri için zorunlu olması: örneğin bir ticaret şirketinin devralınması sırasında, şirketi satın alacak tarafın şirketin genel durum tespitinin yapılması (due diligence) için kişisel veriler de dâhil bütün verileri incelemesi (Örneklerle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Rehberi, 2019, sf. 17), şartlarından birinin varlığı halinde, ilgili kişinin rızası aranmaksızın kişisel veriler işlenebilecektir. Bu şartlar hukuka uygunluk nedenleri olarak da nitelendirilebilir.

Özel nitelikli kişisel verilerin de kural olarak ilgili kişinin açık rızası dışında işlenmesi yasaklanmıştır (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 6). Ancak cinsel hayat ve sağlık verileri haricindeki özel nitelikli kişisel verilerin mevzuatta düzenlenen durumlarda rıza alınmaksızın işlenebileceği belirtilmiştir. Cinsel hayata ya da sağlığa dair kişisel verilerin ise ancak kanunda belirtilen amaçlarla, sır saklama yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından açık rızaya gerek olmaksızın işlenebileceği düzenlenmektedir (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 6/3). Örneğin, doktor, işyeri hekimi, hemşire vb. mesleği kapsamında sırları saklama yükümlülüğüne tabi kişilerce, maddede sayılan amaçların yerine getirilebilmesi amacıyla sağlık verisinin işlenmesi sırasında açık rızanın varlığı aranmayacaktır.

Kişisel verilerin işlenmesi kural olarak açık rızaya tabi olduğundan, kişisel verilerin aktarımı konusundaki açıklamalarımız öncesinde açık rızaya dair de kısa bir inceleme yapılması uygun olacaktır.

Açık Rıza

Türk Hukukunda kabul edilen genel kural uyarınca rıza, kişilik haklarına karşı saldırının hukuka aykırılık halini ortadan kaldıran hukuka uygunluk nedenlerinin başında gelmektedir (Develioğlu, sf. 56). Kişisel verilerin işlenmesi sürecinde de Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 5/2 ve m. 6/3’de düzenlenen hukuka uygunluk nedenlerinden birine girmeyen bütün durumlarda, kişisel veriler ancak ilgili kişinin açık rıza vermesi halinde işlenebilir. Buna paralel olarak yurt dışında ve/veya yurt içinde üçüncü bir kişiye kişisel verilerin aktarılması da yine hukuka uygunluk nedenleri hariç olmak üzere, açık rızanın varlığına tabidir (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 8, m. 9).

Açık rızanın yasal çerçevede belirlenen üç temel unsuru vardır. Bu unsurları belirleyen Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’ndaki düzenlemede açık rıza; **a)** belirli bir konuda, **b)** aydınlatmaya dayalı ve **c)** özgür iradeyle ortaya koyulan irade beyanı olarak tanımlanır (m. 3/1, a). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun temel alınarak hazırlandığı Direktif’te ise açık rıza; ilgili kişinin kendi verilerinin işlenmesine, özgür iradesiyle ve işleme faaliyeti bakımından yeterince aydınlatılarak, açık ve tereddüt yaratmayacak şekilde ve yalnızca söz konusu faaliyetle sınırlı kalmak üzere verdiği rıza beyanı olarak tanımlanır (Küzeci, 2010, sf. 221).

Açık rıza ve buna ilişkin kuralların düzenlendiği Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ’de (“Aydınlatma Tebliği”) de bazı şartlar yer alır. Buna göre, veri işleme faaliyeti bakımından yapılacak aydınlatmanın ve gerekmesi halinde alınacak onayın ayrı ayrı gerçekleştirilmesi gerekir (Aydınlatma Tebliği m. 5/f). İşbu düzenleme uyarınca, örneğin online bir platformda alışveriş yaparken üyelik kaydının zorunlu tutulması, üyelik kayıt işlemleri sırasında aydınlatma metninin okunduğu ve kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin açık rıza verildiği yönünde irade beyanlarının aynı kutucuğun işaretlenmesi yoluyla alınması hukuka aykırı hale gelmektedir (Aynı hususta bkz. Kurul karar özeti 26.07.2018 T., 2018/90 S.). Ayrıca Kişisel Verileri Koruma Kurumu (“KVK Kurumu”) yayımladığı bir rehberde, aydınlatma ve açık rızanın ayrı sayfalarda olmasını önermekte; aynı sayfada olacak ise iki metnin ayrı başlıklar altında olması ve açık rızanın farklı bir bölümde yer alması gerektiğini ifade etmektedir (Doğru Bilinen Yanlılar Rehberi, 2020, sf. 37). Böylelikle aydınlatma ve açık rıza alma yükümlülüğünün ayrı ayrı yerine getirilmesi ifadesinden, bu işlemlerin ayrı sayfalarda yapılacağı anlaşılması gerektiği ortaya koyulmuştur. Örneğin, kanunlarda açıkça öngörülmesi ile iş sözleşmesinin kurulması ve ifası için gerekli olması nedenleriyle, *-dolayısıyla açık rızaya tabi olmadan işlenebilen-* kişisel verileri hakkında işçinin aydınlatılması sırasında, *aydınlatma metnini okudum* seçeneğine yer verilmesi gerekli ve yeterlidir. Buna karşılık, diğer veri işleme şartlarına girmemesi nedeniyle açık rızanın varlığının arandığı bir veri işleme faaliyeti sırasında ise yapılacak aydınlatma metni ayrı sayfada yer almalı ve ayrı bir sayfada *aydınlatma metnini okudum* seçeneğinin yanı sıra *rıza veriyorum* seçeneğine yer verilmelidir.

KVK Kurumu’nun yayımladığı rehberlerde ayrıca açık rızanın olumlu irade beyanı içermesi gerektiği belirtilir (Açık Rıza Rehberi, 2018). Olumlu irade beyanı, *rıza veriyorum* şeklinde ilgili kişi tarafından gerçekleştirilecek aktif bir eylemi ifade eder. Aktif eyleme örnek olarak bir kutucuğun işaretlenmesi ya da bir beyan altında imza atılması verilebilir (Aşıkoğlu ve Uzun, 2020, sf. 954-955). Olumsuz irade beyanı ise, ilgili kişinin iradesinin, aktif bir eylemle beyan edilmemesine karşın, mevcut olduğunun kabul edilmesidir. Uygulamada en çok karşılaşılan durumlardan bir tanesi olan “*e-bülten aboneliğimizden çıkmak istiyorsanız tıklayınız*” ifadesi, olumsuz irade beyanına verilecek örneklerden bir tanesidir. Zira e-bülten aboneliğinden çıkmak istiyorum seçeneğine tıklanmadığı sürece, *-örneğin e-posta ilgili kişi tarafından görülmediğinden çıkmak istendiğine ilişkin beyanda bulunulamadı-* e-bülten aboneliği için açık rıza alınmış varsayılarak kişisel veriler işlenmeye devam edilecektir. Bu yöntem ile alındığı varsayılan açık rıza, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve sair mevzuat bakımından geçerli kabul edilmez. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca açık rıza konusunda genel olarak hedeflenen, kişilerin aktif bir eylemle açık rızalarını vermeleridir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun sistematüğinde her ne kadar açık rızanın her zaman aranacağı anlaşılıyorsa da, KVK Kurumu'nun yayımladığı, mevzuatta düzenlenmeyen hususlar bakımından yol gösterici nitelikte olan rehberlerde; açık rızanın diğer hukuka uygunluk nedenleri ile aynı düzeyde olduğu; hatta veri işleme faaliyeti sırasında hukuka uygunluk nedenlerinin öncelikle değerlendirilmesi gerektiği, eğer veri işleme faaliyeti Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda belirtilen diğer hukuka uygunluk sebeplerinden en az birine girmiyorsa, ancak bu halde kişisel verinin işlenmesi faaliyetinin hukuka uygunluğunun sağlanması için ilgili kişinin açık rızasının gerekli olduğu belirtilir (Kişisel Verilerin İşlenme Şartları Rehberi, 2018). Hatta Kişisel Verileri Koruma Kurul'u ("Kurul") verdiği bir kararda, veri sorumlusu tarafından diğer hukuka uygunluk nedenlerinden birinin var olmasına rağmen açık rıza alınmasının hakkın kötüye kullanılması anlamına geleceğini değerlendirir. Bu durumun, ilgili kişinin aldatılması ve yanlış yönlendirilmesi olduğu sonucuna varır (Kurul Kararı 02.08.2018 T.). Bu kapsamda, doktrinde de diğer işleme şartlarından birinin var olmasına rağmen ilgili kişinin açık rızasının alınması yoluna gidilmesinin, rıza geri alındığı takdirde veri işlemeye son verileceğine dair yanlış bir izlenime yol açabilecek, aldatıcı bir işlem olduğu belirtilmektedir (Dülger, 2019, sf. 287). Nitekim Kurul 2019 yılında verdiği bir kararda da konu hakkındaki görüşünü tekrarlamış ve veri işleme faaliyeti açık rıza olmaksızın yürütülebilecek iken açık rızaya dayandırılmış ise, bu durumun aldatıcı ve hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirilebileceğini belirtmiştir. Karar kapsamında, ilgili kişi tarafından verilen açık rızanın geri alınması durumunda, veri sorumlusunun kanunda düzenleme alanı bulan diğer işleme şartlarından birine (hukuka uygunluk nedenlerine) dayalı olarak veri işleme faaliyetine devam etmesinin dürüstlük kurallarına aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmiştir (Kurul kararı 08.07.2019 T., 2019/206 S.). Dolayısıyla hangi tür kişisel verilerin hukuka uygunluk sebepleri kapsamına girdiğinin ve aynı şekilde hangi tür kişisel verilerin ve veri işleme faaliyetinin açık rıza gerektirdiğinin ayrımının yapılması büyük önem arz eder. Örneğin bir e-ticaret sitesinde ürün satın alınması sırasında kişinin adı, soyadı, adresi gibi kişisel verilerinin talep edilmesi satım sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin ifası için gerekli olduğundan (m.5/2, c), açık rıza gerektirmeyecek; ancak örneğin doğum tarihi bilgisi sözleşmeyle ilişkilendirilebilir nitelikte olmayacağından, ancak açık rızanın varlığı halinde işlenebilecektir. Bu ihtimalde, ilgili kişinin adı ve soyadının işlenmesi sözleşmenin ifası için gerekli olduğundan açık rıza olmaksızın işlenebilmesine karşın, veri işleme faaliyeti için açık rıza alınması ilgili kişiyi aldatıcı nitelikte olacak veya hakkın kötüye kullanımı olarak değerlendirilebilecektir. Bu nedenle veri sahiplerini aydınlatmak amacıyla hazırlanan metinlerin düzenlenmesi ve ilgililerin açık rızalarının elde edilmesi sırasında özen ve dikkatle hareket edilmesi gerektiği açıktır.

Uygulamada en sık rastlanan sorunlardan bir tanesi de açık rızanın bir hizmetin sağlanması şartına bağlı tutulmasıdır. Kurul verdiği bir kararda, bu durumun açık rızanın temel koşullarından biri olan özgür iradenin sakatlanmasına neden olduğunu, dolayısıyla rızanın geçerli kabul edilmesinin mümkün olmayacağını belirtir (Kurul kararı 02.08.2018 T.). Aynı şekilde Kurul tarafından bir spor merkezi hakkında verilen kararda, kişilerin biyometrik verilerinden biri olan avuç içi çizgilerinin işlenebilmesi adına açık rızalarının talep edilmesinin, rıza verilmemesi halinde üyelerin spor salonu hizmetinden faydalanamadıkları göz önüne alındığında, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m.12/1, a'ya aykırı olduğu ve bu nedenle spor salonu hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir (Kurul kararı 25.03.2019 T., 2019/81 S.). 2019 yılında verilen başka bir Kurul kararında da bir ürün ya da hizmetin sunulmasının veya söz konusu ürün ya da hizmetten faydalanılmasının açık rızanın mevcudiyetine bağlanmasının, açık rızanın özgür iradeyle açıklanması gerektiği kuralına aykırılık teşkil edeceğine dikkat çekilmiştir (Kurul kararı 08.07.2019 T., 2019/206 S.).

Türk ve yabancı veri koruma mevzuatında en çok önemsenen diğer bir konu ise *battaniye rıza* meselesidir. Kurul; battaniye rızanın, belirli bir veri işleme konusuna ve faaliyetine ilişkin olmayan, çok geniş ve birçok farklı işleme faaliyetini kapsadığından içeriği net olmayan, genel nitelikli açık rızalar olduğunu değerlendirir ve battaniye rızaları geçersiz sayar. Açık rıza, genel olmamalı, belirli veya belirlenebilir bir verinin işlenmesine ya da veri grubuna ilişkin verilmiş olmalıdır (Develioğlu, sf. 57). Örneğin; muhtelif bankacılık işlemlerine ilişkin mevcut ve gelecekte gündeme gelebilecek işleme

faaliyetleri için kişisel verilerin işleneceğinin belirtilmesi durumunda, hangi konu veya faaliyet kapsamında veri işleneceği açık ve anlaşılır olmadığından, bu şekilde yapılan bir aydınlatmaya dayanarak temin edilen rızalar battaniye rıza niteliğinde kabul edilecektir (KVK Kurumu duyurusu 30.01.2018 T.). Böylelikle, temin edilmiş açık rızanın dayanağı olan işleme amacından farklı bir amacın ortaya çıkması halinde, bu amaca yönelik yeniden aydınlatma yapılması ve açık rıza alınması gerekli olacaktır (Aşıkoğlu ve Uzun, 2020, sf. 957).

Son olarak, diğer kanunlardaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında öngörülen açık rıza bir şekil şartına tabi değildir. Ancak her ne kadar, rızanın yazılı şekilde verilmesi bir zorunluluk olarak öngörülmemişse de, açık rızanın varlığını ispat yükü veri sorumlusunun üzerindedir. Bu doğrultuda açık rızanın ispatlanabilir şekilde alınması oldukça önem arz eder. Dolayısıyla, açık rızanın, kanıtlanabilir olduğu sürece, elektronik ortamda veya sözlü şekilde alınması da mümkündür. Bununla birlikte açık rıza her zaman ilgili kişi tarafından geri alınabilir. Bu durumda, söz konusu kişisel verinin işlenebilmesi için hukuka uygunluk nedeni ortadan kalktığından, ilgili verinin imha edilmesi gerekecektir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Veri Aktarımı

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda kişisel verilerin aktarımı yurt içi ve yurt dışı olmak üzere ikili bir ayrıma tabi olarak düzenlenmiştir. Veri aktarımı kişisel verilerin işleme faaliyetlerinden biri olması nedeniyle, m. 5 ve m. 6'da yer alan veri işleme koşullarına tabidir ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 8'de düzenlenen yurt içi veri aktarımına dair madde metninde de bu veri işleme koşullarına atıf yapılır. Bu kapsamda, genel ilke, kişisel verilerin aktarımının açık rıza alınması yoluyla yapılmasıdır. Dolayısıyla, kişisel veriler ilgili kişi açık rıza vermediği takdirde yurt içinde aktarılamaz. Buna karşılık, m. 5/2'de ve yeterli önlemler alınmak kaydıyla m. 6/3'de sayılı şartların mevcudiyeti halinde, kişisel veriler açık rızaya ihtiyaç duyulmaksızın aktarılabilir. Öte yandan, veri aktarımına dair diğer kanunlarda belirtilen hükümler de saklı tutulmuştur (m. 8, m. 9). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun aksine Direktif ve Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde (İngilizce adıyla General Data Protection Regulation ("GDPR")) kişisel verilerin yurt içi aktarımı ayrı bir başlık altında düzenlenmemiş olup, genel veri işleme koşulları kapsamında değerlendirilmektedir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda ise konunun önemine vurgu yapmak adına, genel veri işleme koşullarına atıf yapılmasına karşın, aktarım konusu ayrıca düzenlenmiştir (Dülger, 2019, sf. 321).

Veri aktarımı, veri işleme faaliyetlerinden biri olmakla birlikte, bir veri sorumlusu bünyesinde bulunan kişisel verilerin başka bir veri sorumlusunun hâkimiyet alanına girmesini ifade eder. Bu nedenle, bir tüzel kişi veri sorumlusu dâhilinde yer alan departmanlar, farklı bir veri sorumlusu veya veri işleyen kabul edilemeyeceğinden, bu departmanlar arası gerçekleştirilen veri aktarımı, söz konusu madde kapsamında değerlendirilemez. Örneğin bir şirketten mal sipariş edildiğinde, elde edilen kişisel veriler teslimat gerçekleşene kadar birçok departmanda muhafaza edilebilir. Bu durum aktarım olarak değerlendirilmez. Buna karşılık, şirketler topluluğuna bağlı farklı grup şirketleri arasında veri aktarımı yapılması, üçüncü bir tarafa veri aktarımı olarak kabul edilecektir.

Bunun yanı sıra, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre ilgili kişinin kişisel verileri, açık rıza verilmediği takdirde yurt dışına da aktarılamayacaktır. Kanun yurt dışı aktarımındaki temel kuralı, yukarıda açıklanan bütün veri işleme faaliyetlerinde olduğu gibi, açık rıza olarak belirler. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun sistematığı ve söz konusu yurt dışı aktarım maddesinin lafzından da açıkça anlaşıldığı gibi kişisel verilerin yurt dışına aktarımı bakımından açık rızaya, diğer aktarım yöntemlerinden farklı olarak, güçlü bir etki sağlandığı görülmektedir. Bu etkinin varlığı, veri aktarımlarının Kurul'un iznine tabi tutulmamasından da anlaşılmaktadır (Aşıkoğlu ve Uzun, 2020, sf. 934). Buna karşılık bu durum doktrinde olumsuz karşılanmakta ve uygulama sorunlara yol açtığı savunulmaktadır (Aşıkoğlu ve Uzun, 2020, sf. 960-962).

Maddede ayrıca, bazı hukuka uygunluk nedenlerinin varlığı durumunda ilgili kişinin kişisel verileri açık rızanın varlığı aranmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi düzenlenir. Buna göre, m. 5 ve m. 6'da belirtilen şartların mevcudiyeti durumunda, aktarım yapılacak sınır dışı ülkede *yeterli korumanın* olup olmadığına bakılacaktır. Şayet aktarım yapılacak ülkede yeterli koruma yok ise, aktarım yapacak tarafların kendi bünyelerinde yeterli korumayı sağladıklarını taahhüt etmeleri ve aktarım konusunda Kurul'un izin vermiş olması gerekir (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 9).

Yurt dışına veri aktarımını düzenleyen maddede bahsi geçen yeterli korumanın bulunduğu ülkeler, belirli kriterler üzerinden değerlendirilerek Kurul tarafından belirlenecek ve duyurulacak ülkelerdir. Ancak bu makalenin yazıldığı tarih itibarıyla Kurul henüz yeterli korumanın bulunduğu ülkelerin listesini yayınlamamıştır. Yeterli korumanın bulunduğu ülkelerin tespitinde **a)** Türkiye'nin imzacı olduğu uluslararası sözleşmelerin, **b)** aktarımın gerçekleştireceği ülke ile Türkiye arasında aktarım konusunda karşılıklılığın varlığının, **c)** alıcı ülkenin bu kapsamdaki hukuki mevzuatı ve uygulamasının, **d)** alıcı ülkede bağımsız veri koruma otoritesinin varlığının, **e)** Türkiye'nin üye olduğu küresel ve bölgesel örgütlere üye olma durumunun ve **g)** ilgili ülke ile yürütülen ticaret hacminin gözetileceği belirtilir. Bununla birlikte, Kurulca verilecek yurt dışı aktarım izni kararının değerlendirilmesinde ise, yukarıda sayılan kriterlerin yanı sıra, veri aktarımına konu kişisel verinin mahiyeti, işleme amacı ve süresi ile aktarım yapılacak ülkedeki veri sorumlusu tarafından yerine getirileceği taahhüt edilen tedbirler göz önünde bulundurulur.

İlgili kişinin açık rızası mevcut değilse ve veri aktarımı gerçekleştirilecek ülkede yeterli korumanın bulunduğu belirtilmemişse; kişisel verinin yurt dışına aktarılabilmesi için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 9/2 uyarınca m. 5/2 veya m. 6/3'te düzenlenen hukuka uygunluk nedenlerinden birinin mevcudiyeti, aktarıcı ve alıcı tarafların yeteli korumayı sağlayacaklarını yazılı şekilde taahhüt etmeleri ve Kurul'un bu hususa onay vermesi gerekmektedir. Buna göre, veri sorumlusunun veya veri işleyeninin bu kapsamda vereceği garanti, Kurul tarafından yayınlanan "*Taahhütnameler*" ile gerçekleştirilebilir. Taahhütnameler aktarım yapılacak tarafın niteliğine, bir başka anlatımla veri sorumlusu veya veri işleyen sıfatlarına göre ayrı ayrı düzenlenmelidir. Taahhütnamelerde özet olarak, aktarım yapılacak yabancı ülkede yerleşik veri sorumlusunun/veri işleyeninin ("Veri Aktarılan"), **a)** veri işleme faaliyetlerini Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uygun olarak gerçekleştireceğine; **b)** kişisel verinin niteliği göz önüne alınarak en uygun güvenlik düzeyinin sağlanması için gerekli bütün teknik ve idari tedbirleri alacağına; **c)** verilen taahhütlerin gerçekleştirilen bir yasa değişikliği olması, adli ve idari makamlarca verilerin talep edilmesi ve yetkisiz veri ihlali hallerinde veri aktarına bildirim yapacağına ve **d)** veri aktaran ve Veri Aktarılan arasındaki hukuki ilişkinin sonlanması halinde aktarılan kişisel verilerin imha edeceğine ilişkin yazılı beyan ve taahhüdü almır.

Türkiye'de ya da yurt dışında bulunan veri sorumlularının yeterli korumayı taahhüt edebilecekleri başka bir seçenek ise Kurum tarafından yayımlanan *Bağlayıcı Şirket Kuralları*dır. Kurum Bağlayıcı Şirket Kurallarını, yeterli korumanın mevcut olmadığı ülkelerde yerleşik çok uluslu grup şirketleri arasında kişisel verilerin sınır ötesi aktarımında yararlanılacak ve yeterli korumanın taahhüt edildiği kurallar olarak tanımlar (KVK Kurumu Duyurusu 10.04.2020 T.). Yukarıda bahsi geçen Taahhütnameler birbiri ile organik bağı olmayan şirketler arasındaki veri aktarımlarına kolaylık sağlamasına karşın, bunların çok uluslu ve aralarında organik bağ bulunan grup şirketleri arasında gerçekleştirilen aktarımlar bakımından kolaylık sağlamakta yetersiz kalması nedeniyle, pratik bir yöntem olarak Bağlayıcı Şirket Kuralları uygulamaya geçirilmiştir. Söz konusu kurallara tabi şirketler için uyulması gereken bazı asgari koşullar belirlenmiştir. Buna göre Bağlayıcı Şirket Kuralları metninde asgari olarak **a)** genel veri işleme ilkeleri, **b)** şirketler grubu üyelerinin şirket yapısı ve iletişim bilgileri ile Bağlayıcı Şirket Kurallarına uyacaklarına ilişkin taahhüt, **c)** m. 11'de yer alan ilgili kişinin hakları, **d)** grup üyelerinden Türkiye'de yerleşik olan şirketin Bağlayıcı Şirket Kurallarına uyulmaması sebebiyle meydana gelecek zararları karşılayacağına dair taahhüdü, **e)** ilgili kişi tarafından talep edilen zararlara dair ispat yükünün tazmin yükümlülüğünü üstlenen grup üyesi üzerinde olduğu hususu, **f)** veri aktarımına konu ülkede Bağlayıcı Şirket Kurallarının

uygulanabilirliğini engelleyecek bir yasal düzenlemenin var olup olmadığı bilgisi, **g**) grup şirketlerinden birinin üçüncü bir ülkede tabi olduğu ve Bağlayıcı Şirket Kurallarına uyumu olumsuz şekilde etkileyecek yasal yükümlülüklerinin bulunup bulunmadığı bilgisi, **h**) Kurum ile gerçekleştirilecek iletişimin ne şekilde sağlanacağına bilgisi ve tüm şirketlerin Kurumun tavsiyelerine uygun hareket edeceğinin taahhüdü, **i**) m. 13'te yer alan veri sorumlusuna yapılacak başvuru usulü, **j**) grup üyelerinin alması gereken teknik ve idari tedbirler ve **k**) tüm şirketler için Bağlayıcı Şirket Kurallarına uygunluğun devamlılığının denetimini sağlayacak görevlilerin görev ve sorumlulukları ve bu çerçevedeki yapılanmaya dair bilgiler yer alır. Ancak bu yolun pratikliği konusu da şüphelidir.

Tüm bunların yanı sıra Kurul, 31.05.2019 tarihinde yurt dışı veri aktarımına dair önemli bir karar daha vermiştir. Söz konusu kararında Kurul, veri sorumlusunun G-mail elektronik posta hizmeti aracılığıyla yapılan e-posta gönderimi ve alımı işlemlerini, söz konusu e-postaların dünyanın farklı bölgelerindeki veri merkezlerinde tutulması nedeniyle, kişisel verilerin yurt dışına aktarımı olarak nitelendirmiş ve dolayısıyla Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 9 hükümlerine uygun hareket edilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir (Kurul kararı 31.05.2019 T., 2019/157 S.). Aynı kararda, sunucuları (server) yurt dışında bulunan veri sorumlularından/veri işleyenlerden temin edilen saklama hizmetlerinin (bulut) de m. 9'a uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğine işaret edilmiştir. Söz konusu karar Türkiye'de neredeyse her alanda faaliyet gösteren veri sorumlularını etkileyecek mahiyettedir.

Görüleceği üzere, kanun koyucu ve Türk veri koruma otoritesi yurt dışı veri aktarımına ilişkin uygulamayı ciddi oranda etkileyebilecek nitelikte kararlar vermekte ve düzenlemeler yapmaktadır. Nitekim aşağıda ayrıca değinileceği üzere yurt dışı ve hatta yurt içi veri aktarımı konusunda başta bankacılık olmak üzere tüm sektörlerle ilişkin yasal düzenlemelerde köklü değişiklikler yapılmış ve ilgili kurumlar tarafından Kurul'un yaklaşımı gözetilerek bilgi sistemlerinde de düzenlemelere gidilmiştir.

Avrupa Birliği'nde Veri Aktarımı

Veri koruma kuralları ilk olarak Avrupa'da yürürlüğe girmiş olmakla, bu alanda hem Avrupa Birliği ("AB") hem de ulusal hukuk sistemleri düzeyinde oldukça kapsamlı kurallar bütünü bulunmaktadır (Küzeci, 2010). Öncülüğünü Almanya'nın yaptığı ve devamında birçok AB ülkesinde yürürlükte olan veri koruma kurallarının yeknesaklığının sağlanması ve internet kullanımının yaygınlaşması üzerine verilerin aktarımında yeterli korumanın sağlanması amaçlarıyla birçok düzenleme öngörülmüştür. Bu düzenlemelerden veri aktarımının en kapsamlı düzenlendiği GDPR'a, 108 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'ne ("108+ Sayılı Konvansiyon") ve Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar ve Sınıraşan Veri Akışına İlişkin Protokol'e ("181 Sayılı Ek Protokol") değinilecektir.

Modernize Edilmiş 108+ Sayılı Konvansiyon

İşbu Konvansiyon, kişisel verilerin korunmasını düzenleyen ve bağlayıcılığı bulunan ilk uluslararası sözleşmelerdendir. Türkiye'nin 28.01.1981 yılında imzacı olduğu ve 17.03.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak bağlayıcı hale getirdiği sözleşme, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 18.05.2018 tarihinde "108+ Sayılı Konvansiyon" ismiyle modernize edilmiştir. Modernizasyon, bilişim teknolojilerinde gerçekleşen yenilikler sonucunda verilerin oldukça kolay bir şekilde yayılması nedeniyle kuralların sıkılaştırılması yoluyla gerçekleştirilmiştir.

108+ Sayılı Konvansiyon kişisel verilerin aktarımına ilişkin oldukça kapsamlı bir düzenleme getirmektedir. Buna göre veri aktarımı, Konvansiyon'a taraf olan ülkeye aktarım ve Konvansiyon'a taraf olmayan ülkeye aktarım şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulur. Buna göre, "verilerin serbest dolaşımı" ilkesine bağlı olarak, taraflar, yalnızca kişisel verilerin korunması amacıyla,

Konvansiyon'un tarafı olan bir alıcıya veri aktarılmasını engelleyemez veya ayrı bir izne tabi tutamaz. Bu düzenleme Konvansiyona taraf ülkeler arasında veri aktarımının yasaklanamayacağını öngörür (108+ Sayılı Konvansiyon m. 14/1). Madde devamında Konvansiyon, taraf devletler arasında gerçekleştirilecek veri aktarımına iki sınırlama getirir. Buna göre, bir taraf, **a)** veri aktarımı sırasında Konvansiyon'un düzenlemelerinin uygulanmamasına neden olacak ciddi ve gerçek bir riskin sözü konusu olması halinde veya **b)** uluslararası bölgesel organizasyona ait ülkeler tarafından kabul edilen, uyumlu hale getirilmiş korumaya ilişkin kurallara tabi olması durumunda ilgili aktarımı yasaklayabilir veya özel bir izne tabi tutabilir.

Konvansiyon'a taraf olmayan ülkeye yapılacak veri aktarımının ise, ancak işbu Konvansiyon'un hükümleri temelinde yeterli düzeyde korumanın temin edildiği hallerde mümkün olacağı düzenlenir. Konvansiyon'a göre yeteli düzeyde korumanın, uygulanacak uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler dâhil olmak üzere ülkenin kanunları veya hukuken bağlayıcı ve yaptırım gücüne haiz metinleri ile sağlanmış olması gerekir. Konvansiyon'a taraf olmayan bir ülkeye yapılacak veri aktarımında; **a)** yeterli düzeyde korumanın yokluğundan doğabilecek risklere ilişkin aydınlatılan ilgili kişinin açık, belirli ve özgür rızasının varlığı; **b)** somut olayın özelliğine göre ilgili kişinin meşru menfaatinin olması; **c)** başta kamu yararı olmak üzere kanunda öngörülen üstün meşru menfaatlerin mevcudiyeti ve aktarımın demokratik toplumun sağlanması bakımından gerekli ve orantılı bir tedbir niteliğinde olması veya **d)** ifade özgürlüğü açısından aktarımın gerekli ve orantılı olması, şartlarından birinin varlığı aranır.

181 Sayılı Ek Protokol

181 Sayılı Ek Protokol, toplumlar arasındaki bilgi akışının önemi ve ulusal sınırlar dâhilinde kişisel veri alışverişinin artması nedeniyle, öncelikle özel hayatın gizliliğinin, ardından temel hak ve özgürlüklerin etkin bir biçimde korunmasını sağlamanın gerekliliği gözetilerek, 108 sayılı Konvansiyon'daki eksikliklerin giderilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Buna göre denetleyici ve yetkili makamlar oluşturulmuş ve sınır ötesi veri akışına ilişkin çeşitli ek düzenlemeler getirilmiştir. 181 Sayılı Ek Protokol'de 108+ Sayılı Konvansiyon'dan farklı olarak, sadece taraf olmayan devletlere sınır aşan aktarım düzenlenir.

Buna göre, 181 Sayılı Ek Protokol, her bir taraf devletin, iç hukukuna göre belirleyeceği ilgili kişinin menfaatleri veya özellikle önemli kamu menfaatleri olmak üzere meşru üstün menfaatler için gerekmesi ya da özellikle sözleşmesel düzenlemelerden doğabilecek güvencelerin transferi gerçekleştiren veri sorumlusunca (kontrolör) sağlanması ve bunların milli hukuk sistemine uygun olduğunun yetkililerce değerlendirilmesi halinde, taraf olmayan devlete yapılacak kişisel veri akışına müsaade edebileceğini düzenler.

Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)

AB genel veri koruma yasası olan GDPR, kişisel verilere ilişkin birçok işleme faaliyetini düzenlemekle birlikte, AB dışına veri aktarımı konusunda da oldukça fazla düzenleme yaparak, birkaç istisna dışında bu aktarım faaliyetini yasaklamıştır. GDPR'a göre, AB içerisinde gerçekleştirilecek veri aktarımı faaliyeti veri işleme şartlarından farklı bir düzenlemeye tabi değildir. Buna göre, **a)** açık rızanın varlığı; **b)** bir sözleşmenin kurulabilmesi ve/veya ifası için gerekli olması; **c)** yasalarda düzenlenen bir yükümlülük nedeniyle veri işlemenin gerekli olması; **d)** bir kişinin hayatı menfaatlerinin korunması için gerekli olması; **e)** bir kamu görevi veya resmi bir yetkinin gerçekleştirilmesi için gerekli olması veya **f)** veri sorumlusunun meşru menfaati için gerekli olması hallerinde, GDPR'a göre veri aktarımı hukuka uygun sayılacaktır.

AB dışına veri aktarım faaliyeti gerçekleştirilebilmek için ise GDPR'da belirtilen üç kriterden birinin mevcut olması gerekir. Buna göre, öncelikle veri aktarımı yapılacak ülkenin yeterli korumaya sahip

olduğunun komisyon tarafından açıklanmış olması şartı aranır. Şayet bu ülke yeterli korumayı haiz ülke olarak açıklanmadıysa, bu ülkede bulunan veri sorumlusunun güvenlik tedbirlerini alıp almadığına bakılır. Yeterli güvenlik tedbirlerinin sağlandığının kabulü için belirlenen koşullardan birinin var olması gerekir. Bağlayıcı şirket kurallarının varlığı, denetleyici bir kurumca kabul edilerek komisyon tarafından onaylanmış standart veri güvenliği maddelerinin varlığı veya denetleyici otorite tarafından onaylanmış sözleşme hükümlerinin varlığı bu koşullara örnek olarak verilebilir. Son olarak belirlenen koşullar mevcut olmadığından yeterli güvenlik tedbirlerinin sağlanmadığı anlaşılır ise, veri sorumlusunun AB dışına veri aktarımı için; aktarımın arızı olması, çok geniş kapsamlı olmaması ve bunun yanında dayanılabilecek başka bir hukuki yolun mevcut olmaması koşuluyla GDPR’da yer alan istisnalardan birine dayanılabilecektir (Bilgi Information Technology Law Institute, 2020). Bu istisnalar **a) açık rızanın varlığı, b) sözleşmenin ifası için gerekli olması; c) ilgili kişi yararına üçüncü kişi sözleşmelerinin ifası için gerekli olması; d) kamu yararı; e) yasal talepler; f) ilgili kişinin fiziksel veya hukuki engeller nedeniyle onay veremeyecek halde olması durumunda hayati menfaatlerinin korunması açısından aktarımın gerekli olması; g) aktarımın AB Kamu Sicillerinden yapılması ve h) veri sorumlusunun zorlayıcı meşru menfaatinin gerektirmesi durumlarının varlığı** olarak belirlenmiştir (GDPR m. 49).

DİĞER ULUSAL DÜZENLEMELERDE VERİ AKTARIMI

Yukarıda kısaca bahsedildiği üzere, Türk mevzuatında, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun yanı sıra, T.C. Anayasası’nda, Türk Ceza Kanunu’nda ve AİHS’de kişisel verilerin korunmasına yönelik doğrudan veya dolaylı düzenlemeler var olduğu gibi; elektronik haberleşme, sağlık ve bankacılık sektörlerine ilişkin mevzuatta da kişisel verilerle ilgili çeşitli düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemelerin önemli bir kısmının veri aktarımı konusunda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile getirilen sistem ile büyük ölçüde paralel olduğu görülmektedir.

Elektronik Haberleşme Sektörü

Elektronik Haberleşme Kanunu (“E-Haberleşme Kanunu”)

5809 sayılı E-Haberleşme Kanunu, elektronik haberleşme sektöründeki veri sahiplerinin kişisel verilerinin işleme ve korunma şartlarına dair düzenlemeler içerir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile paralel olarak veri işleme faaliyetinin dürüstlük kurallarına ve hukuka uygun, güncel, belirli, açık ve meşru amaçlar için gerçekleştirilmesi, yalnızca amaçlanan nedenlerle ve ölçülü olarak işlenmesi ve amacın devam ettiği süreyle sınırlı olarak muhafaza edilmesi ilkeleri benimsenmiştir. Bununla birlikte E-Haberleşme Kanunu’nda, kişisel verilerin sınır dışı aktarımı konusu da düzenlenir. Buna göre, kişisel verilerin yurt dışı aktarımına ilişkin diğer kanun hükümleri saklı kalmak üzere, trafik ve konum verilerinin yalnızca veri sahiplerinin açık rıza vermeleri halinde yurt dışına aktarılacağı belirtilir (E-Haberleşme Kanunu m. 51/6).

Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik (“E-Haberleşme Yönetmeliği”)

04.12.2020 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan E-Haberleşme Yönetmeliği’nin amacı temel hak ve özgürlüklerin korunması ile özel hayatın gizliliğini teminen elektronik haberleşme sektöründe kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunmasına dair uygulama esaslarını ve ilkeleri düzenlemektir (E-Haberleşme Yönetmeliği m. 1). E-Haberleşme Yönetmeliği, elektronik haberleşme sektörü özelinde kişisel verilerin işlenmesi açısından **a) hukuka ve dürüstlük kurallarına uygunluk, b) doğruluk ve güncellik, c) amaçla sınırlılık, ölçülülük ve orantılılık, ç) mevzuatta öngörülen veya işleme amacı süresince muhafaza ilkelerinin esas olduğunu düzenler. Yönetmelik hükümleri ayrıca güvenlik, riskin ve kişisel veri ihlallerinin bildirilmesi ve açık rıza alma şartları konularında detaylı düzenlemeler**

içerir. Özellikle açık rıza alma şartlarına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler ve kurallar dikkat çekicidir. Örneğin, açık rızanın işlem öncesi alınması gerektiği belirtilir ve açık rıza beyanı alınmadan önce yapılacak bilgilendirmenin en az 12 punto ile hazırlanacağı düzenlenir (E-Haberleşme Yönetmeliği m. 8). Aynı maddede ayrıca, açık rızaya dair irade beyanının, sözleşmenin veya hizmetin kabulü veya pazarlama amaçlı haberleşmeye ilişkin onay verilmesi ya da benzeri hukuki işlemlere yönelik irade beyanları ile birleştirilemeyeceği, hizmet ön şartına bağlanamayacağı öngörülmektedir. Açık rızaya ilişkin ayrıntılı düzenlemelerin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Kurul kararlarında benimsenen ilkeler ile uyumlu olduğu ve elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilere yol gösterici nitelikte olduğu görülmektedir.

E-Haberleşme Yönetmeliği verinin uluslararası aktarımına da değinmekte ve milli güvenlik gerekçesiyle trafik ve konum verilerinin yurt dışı aktarımını yasaklamaktadır (E-Haberleşme Yönetmeliği m. 5/2).

Sağlık Sektörü

Sağlık sektöründe veri işleme faaliyetine konu kişisel veriler Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun özel önem atfettiği özel nitelikli kişisel verilerdendir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında özel nitelikli kişisel veriler için daha sıkı korumalar öngörülmüş ve farklı kurallar düzenlenmiş olmasına rağmen, bu sektördeki kişisel verilere ilişkin tek düzenleme Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik'tir ("KSVY"). KSVY'ye göre sağlık verisi, bir gerçek kişiyi belli veya belirlenebilir kılan o kişinin fiziki ve ruhsal sağlığı hakkında her tür veri ve ilgili kişinin aldığı sağlık hizmetine ilişkin verileri ifade eder (KSVY m. 4/1, j). KSVY'de kişisel sağlık verilerinin işlenmesi Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na dayandırıldığından, verilerin yurt içi ve yurt dışı aktarımında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 8 ve m. 9'a atıf yapılmaktadır. Bu durumda yurt içi ve yurt dışı aktarımı bakımından yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen hukuka uygunluk nedenleri mevcut değil ise, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 6/3 de gözetilerek, açık rızanın varlığı aranacaktır. Bunun yanı sıra kişisel sağlık verilerinin, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 8/2, b, m. 8/3 ve m. 28 kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına aktarımı için bir protokol düzenleneceği öngörülmüştür.

Bankacılık Sektörü ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Arasındaki İlişki

Bankacılık sektörü; ekonomik, sektörel veya sosyokültürel ayırım tanımadan bütün kişilerin dâhil olduğu bir sektördür. O kadar ki, İş Kanunu işverenlere, işçilerin ücretlerini banka kanalıyla ödeme zorunluluğu getirir (İş Kanunu m. 32). Bu durum, toplumun çoğunluğunun bir bankada hesabı olması, bu hesabın açılabilmesi için ise bankacılık mevzuatının gerektirdiği veya banka tüzel kişiliğinin talep ettiği bazı kişisel verilerin bankaya aktarılması anlamına gelir. Sadece bu çerçevede bir değerlendirme yapıldığında dahi, bankaların oldukça kapsamlı bir kişisel veri rezervine sahip olduğu açıktır.

Bankaların gerçekleştirdiği faaliyet ticari nitelik taşıdığından, müşteri ilişkileri ve bu ilişkilerin sürdürülebilirliği açısından müşterilerden elde edilen kişisel veriler önemli bir yere sahiptir. Kaldı ki, herhangi bir bankanın faaliyetini sürdürebilmesi için müşteri verilerinin işlenmesi kaçınılmazdır. Bankanın gerçekleştirdiği her bankacılık faaliyetinde müşteri verisi ve/veya kişisel veri işlenmesi gereklidir. Müşterilerden elde edilen bu veriler bankanın günlük iş akışında aktif bir şekilde kullanılmasa da; depolanmakta veya veri analitiği, raporlama, iç denetim ve uyum süreçlerinin yürütülmesi sırasında herhangi bir şekilde işlenmektedir.

Müşterilere ait kişisel verilerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir diğer bankacılık faaliyeti ise müşteri ilişkileri yönetimi sistemleri ya da stratejileridir. Bankanın tüzel veya gerçek kişi müşterileri, zaman içerisinde kişilik özelliklerini, hayat tarzlarını, mali durumlarını, satın alma güçlerini ve eğilimlerini

bilerek yahut bilmeyerek analiz edilebilecek şekilde sunarlar (Erdoğan, 2019). Müşteri ilişkilerinin yönetimi (“CRM”), müşterilerle uzun süreli ilişkiler kurulmasına, gelirlerin ve kazançların artırılmasına yardımcı olan bir stratejidir. Bu nedendir ki CRM, bankacılık sektöründe önemli bir yere sahiptir (Erdoğan, 2019). Bu stratejiyle müşterilerin kişisel yönelimlerinin iyi analiz edilmesi ve bu yönde yeni pazarlama stratejileri geliştirilmesi amaçlanır. Kişisel yönelimler de gerçek kişilere ait diğer tüm bilgiler gibi tamamen kişisel verilerin konusunu oluşturur. Yukarıda da bahsedildiği gibi, kişisel veriler kişiyi tanımlayan, yönelimlerini belirleyen ve bireyi oluşturan verilerin tümüdür.

Yukarıda yer alan paragraflarda da örneklendirildiği üzere, bankalar nezdindeki bu denli geniş kapsamlı kişisel veri rezervi dolaylı olarak bu kişisel verilerin korunması noktasında önemli kanuni düzenlemeler gerektirir. Zira kişisel verilerin korunması, hem bankaların sektördeki güvenilirlikleri ve itibarları, hem de müşterilerin temel hak ve hürriyetleri açısından oldukça hassas bir konudur. Nitekim Türk hukukunda, Yargıtay tarafından oldukça sık şekilde bankaların güven kurumu olarak değerlendirildiği görülür (bkz. Yargıtay 11. H.D. 2018/2370 E. 2019/8311 K. 19.12.2019 T.; Yargıtay HGK 2017/11-411 E. ve 2019/962 K. 26.9.2019 T.). Bunun yansımaları bankacılık mevzuatında yapılan düzenlemelerde, en başta sır saklama yükümlülüğünde kendini gösterir. Buna ek olarak, bankaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca veri sorumlusu sıfatını haiz olması da Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun bankaları doğrudan etkileyen bir düzenleme olduğuna işaret eder. Nitekim bankaların veri işleme faaliyetlerine ilişkin sınırlamaları, kuralları ve ilkeleri ile verilerin gizliliği konusunda detaylar içeren, Bankacılık Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu dışında yukarıda da sıraladığımız pek çok kanuni düzenleme mevcuttur.

Ayrıca tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bankaların elindeki müşteri bilgilerinin özellikle finansal teknoloji konusunda faaliyet gösteren şirketler (Fintekler) açısından önem kazanması söz konusudur. Çevrimiçi alışveriş olanaklarının gelişimi, buna bağlı olarak akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması da tüketicilerin Fintek şirketleri tarafından sunulan hizmetlerini hemen hemen her yerde kullanmalarını mümkün hale getirmiştir. Buna bağlı olarak konvansiyonel bankacılık hizmetlerinden ve Fintekler tarafından sunulan uygulamalardan aynı anda faydalanan bir müşteri türü ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla müşteri bilgilerinin ya da başka bir anlatımla kişisel verilerin aktarımı konusundaki ihtiyaç günden güne büyümektedir. Ancak bankacılık sektöründe öteden beri bilinen ve kesin olarak gizlilik hükümleri ile korunan “müşteri sırrı” kavramı ile Fintekler tarafından sunulan yeni nesil hizmetlerin gereklilikleri arasında bir denge sağlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu anlamda konu hakkında yeni düzenlemelerin yapılması kaçınılmaz görünmekle, son yıllarda “açık bankacılık” kavramı çerçevesinde getirilen yeni düzenlemeler bu ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır.

Tüm bu mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirme yapıldığında, bankaların müşterilerine ait kişisel verilerin gizliliğini sağlamakla yükümlü oldukları, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ikincil mevzuatta yer alan düzenlemelere de uygun şekilde veri işleme faaliyeti gerçekleştirmeleri gerektiği ve veri koruma ile saklama konularında oldukça sıkı kurallara tabi olmaları gerektiği son derece açıktır. Nitekim kendine özgü katı düzenlemeleri bulunan bu sektöre ait mevzuatta, kişisel veriler dâhil tüm verilerin aktarımına ilişkin farklı yasal düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemelere genel hatlarıyla değinildikten sonra Bankacılık Kanunu m.73’te veri aktarımına ilişkin öngörülen kurallar incelenecektir.

Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun (“Ödeme Hizmetleri Kanunu”)

6493 sayılı Ödeme Hizmetleri Kanunu, kanun metninde tanımladığı sistem işleticisine, ödeme kuruluşuna ve elektronik para kuruluşlarına, işlemlere ilişkin bilgi, kayıt ve belgeleri 10 yıl boyunca yeterli güvence sağlanacak ve talep edildiğinde erişime imkân tanınabilecek şekilde Türkiye’de muhafaza etme yükümlülüğü getirir. Ayrıca sistem işleticilerinin faaliyetlerini yerine getirirken kullandığı bilgi sistemleri ile bu sistemlerin yedeklerini de yurt içinde tutma yükümlülüğü öngörülür

(Ödeme Hizmetleri Kanunu m. 23). Kanun koyucunun lafzından, Bankacılık Kanunu'nda ve diğer bankacılık mevzuatında olduğu gibi yurt dışı aktarımın yasaklandığı anlaşılır.

Ayrıca Ödeme Hizmetleri Kanunu m. 3'te “*ödeme aracı ile işlem gerçekleştirirken kullanılacak şifre, son kullanma tarihi, güvenlik numarası gibi ödeme aracını ve ödeme aracı kullanıcısının kimliğini belirleyici bilgileri*” olarak tanımlanan kişisel güvenlik bilgilerine yetkili olanlar dışındaki erişimlerin engellenmesi amacıyla gerekli tedbirleri almayan kuruluşların görevlilerinin, hapis ve adli para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenir. Bununla birlikte m. 32 kapsamında ise “*sistem işleticisinin, ödeme kuruluşunun ve elektronik para kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu üyeleri, mensupları, bunlar adına hareket eden kişiler ile görevlilerine*” ilişkin sır saklama yükümlülüğü düzenlendiği görülür. Buna göre, belirtilen kişiler görevleri ya da sıfatları nedeniyle hakkında bilgi sahibi oldukları kanunda belirtilen veri sahiplerine ilişkin bilgileri, görev süreleri sona ermiş olsa dahi bir süre sınırı olmaksızın, kanunla yetkili kılınmış merciler dışında hiç kimseye açıklamamakla yükümlüdür. Bu yasal düzenlemenin de Bankacılık Kanunu m. 73'te öngörülen kuralların bir yansıması olduğu görülmektedir.

Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik (“Elektronik Bankacılık Yönetmeliği”)

01.01.2021 tarihinde tüm hükümleri yürürlüğe girmiş olan Elektronik Bankacılık Yönetmeliği, bankacılık mevzuatında yapılan değişiklikler ile de paralel olarak kişisel veri kavramını kapsamlı bir şekilde ele alır. Söz konusu mevzuat çoğunlukla Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda kabul edilen ilkeler ile uyumlu olmakla birlikte Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda veri aktarımı şartlarından biri olan açık rıza konusunda farklı bir düzenleme öngörür. Elektronik Bankacılık Yönetmeliği m. 10, bankanın, müşterisinin kanıtlanabilir şekilde kendisine verdiği bir talimat olmadan müşteri sırrı sayılan hiçbir veriyi, Bankacılık Kanunu'nda öngörülen istisnalar dışında, yurt içinde ve yurt dışında aktarmayacağını düzenler. Bununla birlikte, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun veri işleme faaliyetlerinin dayanağı olarak düzenlediği açık rızanın kötü kullanımlara yol açabileceği düşüncesiyle; müşterinin, verilerini paylaşmaya ilişkin açık rıza göstermesinin sağlanacak hizmet için bir ön koşul haline getirilemeyeceğini düzenler. Elektronik Bankacılık Yönetmeliği'nde öngörülen bu kural ile, işbu makalenin Açık Rıza başlığı altında açıklanan açık rızanın hizmet şartına bağlanmasına ilişkin Kurul kararın (Kurul kararı 02.08.2018 T.) bankalar açısından yasal düzenleme halini aldığı söylenebilir.

Bunun yanında Elektronik Bankacılık Yönetmeliği, Ödeme Hizmetleri Kanunu'na paralel olarak, bankaların birincil ve ikincil sistemlerini yurt içinde bulundurmalarını zorunlu tutarak, kişisel verilerin dolaylı yurt dışı aktarımını engellemek eğilimindedir (Elektronik Bankacılık Yönetmeliği m. 25).

Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmeliği (“İSEDES Yönetmeliği”)

İSEDES Yönetmeliği de bankacılık mevzuatındaki diğer hükümlerle paralel olarak, birincil ve ikincil sistemlerin yurt içinde bulundurulması zorunluluğu getirerek, yurt dışı veri aktarımını sınırlamayı amaçlar (İSEDES Yönetmeliği m. 11/4).

Bankacılık Kanunu

Bankacılık Kanunu, sektördeki tasarruf sahiplerinin haklarının ve menfaatlerinin korunmasına dair esasları, kuralları ve ilkeleri düzenlerken, kişilerin sahip olduğu en önemli değerlerden biri olan kişisel verileri hakkında da düzenlemeler yapar. İşbu düzenlemelere, veri koruma mevzuatında yaşanan önemli gelişmelerle paralel olarak, 7222 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (“7222 Sayılı Kanun”) ile birtakım değişiklikler getirilmiştir. Veri aktarımı

bakımından 7222 Sayılı Kanun m. 10 ile Bankacılık Kanunu m. 73'e getirilen değişiklik kapsamında, "diğer kanunların emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla, müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler, Bankacılık Kanunu m.73'te belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan haller haricinde, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa dahi, müşteriden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içindeki ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılamaz ve bunlara aktarılamayacağı" düzenlenmiştir. Görüleceği üzere, 7222 Sayılı Kanun m. 10 ile bankaların gerek yurt içi gerekse yurt dışı veri aktarımlarına dair esaslarda köklü bir değişikliğe gidilmiş ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda düzenlenen veri işleme şartlarından bazı noktalarda ayrılarak özellikle veri aktarımı konusunda bankacılık sektörü bazında farklı uygulamalar benimsenmiştir. Öte yandan 7222 Sayılı Kanun'la yapılan değişiklik kapsamında müşteri sırrı tanımına da yer verildiği görülmektedir.

Müşteri Sırrı

Müşteri, bankanın Bankacılık Kanunu m. 4'te yer verilen faaliyetlerinden en az birinden yararlanan gerçek ve tüzel kişidir. Tasarruf mevduatı sahibi olan gerçek kişiler, gerçek kişi tacir ve ortaklıklar, kamu tüzel kişileri, konsolosluklar, uluslararası kuruluşlar, dernekler, vakıflar ve odalar banka müşterisine örnek gösterilebilir (Ekici, Ayaz ve Fencimen, 2007).

Müşteri sırrı ise bankaların faaliyetleri çerçevesinde bankayla herhangi bir şekilde hukuki ilişki kurmuş ya da kuracak olan kişilerin iktisadi, mali, ticari ve/veya mesleki durumları hakkında bankanın edindiği her türlü bilgi ve işbu kişilerin aldıkları ya da almak istedikleri hizmetlere ya da taraflar arasındaki hukuki ilişkiye ait tüm veriler olarak tanımlanabilir. Nitekim Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı ("Ticari Sır Hakkında Kanun Tasarısı") m. 2'de müşteri sırrı, "ticarî işletme ve şirketlerin, bankaların, sigorta şirketlerinin, sermaye piyasasında ve mali piyasalarda faaliyet gösteren aracı kurumların, kendi faaliyet alanlarıyla ilgili olarak müşterisiyle ilişkilerinde, müşterinin şahsî, iktisadî, malî, nakit ve kredi durumuna ilişkin doğrudan veya dolayısıyla edindikleri tüm bilgi ve belgeler" olarak tanımlanmıştır (Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı, 2008). Öte yandan, müşteri sırrının "en geniş anlamda değerlendirilmesi gerektiği ve bankada mevduat hesabı bulunan ya da bankayla kredi ilişkisi içinde olan kişilerin, bankadan menkul kıymetler satın alan veya satanların, şubelere senet verenlerin, kiralık kasa sahiplerinin banka müşterisi oldukları" belirtilmektedir (Reisoğlu, 2007). Bankanın müşterisiyle arasındaki ilişki süresince ve bankacılık işlemleri kapsamında müşterisiyle yaptığı işlemlerin bir sonucu olarak müşteri sırrı ortaya çıkmaktadır; dolayısıyla bankanın müşterisiyle arasındaki ilişki sırasında elde ettiği her türlü kimlik ve iletişim bilgisi, mal varlığı durumu, yatırım faaliyetleri, yasal takipler ve davalar dâhil olmak üzere tüm her türlü bilgi müşteri sırrı olarak kabul edilmektedir (Reisoğlu, 2007, sf. 993). Söz konusu bilgiler, banka ile müşteri arasındaki ilişkinin kurulması ile ilgili olmasa ve bir başka deyişle sözleşmenin ifası için gerekli olmasa dahi müşteri sırrı kapsamına girmiş olur. Ayrıca müşteri sırrı, kredi başvurusunun reddedilmesi veya beklenen ödemenin yapılmaması gibi olumsuz olguları da kapsamaktadır.

Bunun yanı sıra, bankaya para aktarımı talimatı veren kişiyle banka arasında artık müşteri ilişkisi ve dolayısıyla da müşteri sırrı oluşacaktır. Havale alıcısının havaleyi kabul etmesi sonrasında da banka ile havale alıcısı arasında müşteri sırrı oluşmaktadır (Reisoğlu, 2007, sf. 994). Bu yönüyle değerlendirildiğinde kişinin bankada hesabı olmasa dahi bankamatik üzerinden ya da fatura ödeme amacıyla vezneden gerçekleştirdiği herhangi anlık bir işlem sonucunda ilgili kişi hakkında çeşitli bilgiler banka nezdinde kaydedilir, bu kişi banka açısından müşteri olarak kabul edilir.

25.02.2020 tarihinde yürürlüğe giren 7222 Sayılı Kanun m. 10 ile "Sırların Saklanması" başlıklı Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan değişiklik çerçevesinde müşteri sırrı tanımına da yer verilmiştir. Bu tanıma göre, bankacılık faaliyetlerine özgü ve bankalarla müşteri ilişkisi kurulmasından sonra banka tarafından oluşturulan ya da elde edilen tüzel kişiliklere ve gerçek kişilere ilişkin veriler müşteri

sırrı haline gelir. Bu tanım uyarınca, bankaların müşteri ile aralarında herhangi bir ilişki kurulmadan önce ilgili kişiden veya farklı kanallardan topladığı verilerin ya da kişisel verilerin müşteri sırrı olarak kabul edilmeyeceği sonucuna varılabilir. Yasa değişikliğiyle birlikte müşteri sırrının banka ile müşteri arasında müşteri ilişkisi kurulduktan sonra ortaya çıkacağı açıkça düzenlendiğinden, bundan sonraki süreçte müşteri ilişkisi kurulmadan önce bankalar dışında pek çok kurum ya da kuruluş tarafından işlenen adres, telefon bilgisi gibi verilerin müşteri sırrı olarak kabul edilmeyeceği ve Bankacılık Kanunu m. 73 kapsamına girmeyeceği değerlendirilebilir. Nitekim 7222 Sayılı Kanun gerekçesi de bu konuyu teyit eder niteliktedir. Müşteri ilişkisi kurulmadan önce farklı kuruluşlar tarafından elde edilerek işlenen veriler için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uygulanacaktır.

Öte yandan, 04.06.2021 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan Sır Niteliğindeki Bilgilerin Paylaşılması Hakkında Yönetmelik (“Yönetmelik”) m. 4’te de müşteri sırrı kavramına yer verildiği görülmektedir. Bankacılık Kanunu m. 73’te yapılan tanıma ek olarak Yönetmelik, bankanın müşterisi olduğunu gösteren her türlü bilginin müşteri sırrı kapsamına dahil olduğunu belirtmektedir. Hatta Yönetmelik müşteri sırrı tanımını ve kapsamını genişletmek suretiyle, bankalar ile bir ilişki kurulmadan önce var olan ve başka bir bankaya ait müşteri sırrı niteliğini haiz olmayan verilerin, tek başına sır kapsamında olmasa dahi, ilgili kişinin banka müşterisi olduğunu gösterecek biçimde işlenmesi durumunda müşteri sırrı haline geleceğini düzenlemektedir.

Banka sırrı ise, bankacılık faaliyetleriyle ilişkili, bankacılık nitelik ve niceliğini haiz, bankanın mali gücü ve itibarıyla ilgili konuları kapsar. Ticari Sır Hakkında Kanun Tasarısı m. 2’de ise banka sırrı, *“bankanın yönetim ve denetim organlarının üyeleri, mensupları ve diğer görevlileri tarafından bilinen malî, iktisadî, kredi ve nakit durumu ile ilgili bilgilerle, bankanın müşteri potansiyeli, kredi verme, mevduat toplama, yönetim esasları, diğer bankacılık hizmet ve faaliyetleri, risk pozisyonlarına ilişkin her türlü bilgi ve belgeler”* olarak tanımlanmıştır.

Kişisel Veri ve Müşteri Sırrı İlişkisi

Kişisel veri, bir gerçek kişiyi ifade eden ve o kişinin kimliğini belirli veya belirlenebilir kılan her türlü bilgiyi ifade eder (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 3/1, d). Bu maddenin gerekçesinde kişisel veri kavramı sadece kişinin teşhisini sağlayan kimlik bilgileri değil; kişiyi işaret edecek fiziksel, sosyo-kültürel, psikolojik, somut veya soyut her tür bilgi olarak tanımlanır. Kişisel veri bir gerçek kişiyi işaret eden bütün özellikler, sıfatlar, durum ve konum bilgileri olabileceğinden, bu kavramın sınırlı sayıda tanımlanması da çok mümkün değildir. Kişisel veri kavramının süjesi gerçek kişilerdir. Bu nedenle tüzel kişilere ait her türlü veri ve/veya bilgi, gerçek kişilere özgülenemediği için kişisel veri olarak değerlendirilemeyecektir. Örneğin ticaret unvanı, şirket adresi, bilgi edinme amacı ile kullanılan info@...com şeklindeki posta adresi kişisel veri niteliğini haiz değildir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, tüzel kişiliğe ilişkin verinin herhangi bir gerçek kişiyi belirlenebilir hale getirip getirmediğidir. Örneğin, bir işletmenin veya ticaret şirketinin ticaret unvanında kurucusunun/ortağının ismi ve soy ismi yer alıyor olabilir. Bu isim ve soy isim kurucunun veya işletmecinin kimliğini gösterdiği için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında koruma altında olacaktır. Aynı şekilde şirketlerin, kendileri ile iletişimin sağlanması amacıyla kullandığı genel e-posta adresleri, örneğin info@...com veya ik@...com herhangi bir kişiliği belirli veya belirlenebilir kılmadığından, kanun kapsamında değerlendirilmeyecek ise de; çalışanların isimlerini içerir iş e-postaları kişisel veri olarak kabul edilir.

Buna karşılık müşteri sırrı kavramı yukarıda da belirttiğimiz gibi kişisel veri kavramına kıyasla oldukça geniş bir kapsama sahip olup kişisel veri kavramını da içerisinde barındırmaktadır. Müşteri sırrının kişisel verilerden ayrı olarak daha geniş çerçevede değerlendirilmesinin temel sebeplerinden biri; kişisel verinin ancak bir gerçek kişiye ait olabileceken, müşteri sırrının bir tüzel kişi müşterinin banka nezdindeki bilgilerini de kapsar nitelikte olmasıdır.

Ancak müşteri sırrı kavramı ilgili müşterinin tüm kişisel verilerini de kapsamaz. Yukarıda da belirtildiği gibi, yasa değişikliğinden sonra, Bankacılık Kanunu m. 73'te yer alan tanım gözetildiğinde, banka ile müşteri ilişkisi kurulmadan önce de var olan ya da herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından işlenmekte olan kimlik ve iletişim verileri müşteri sırrı olarak kabul edilmeyecektir. Bankacılık Kanunu m. 73'te değişiklik meydana getiren 7222 Sayılı Kanun'un gerekçesi incelendiğinde, kanun koyucunun m. 73'e eklenen "*bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait verilerin müşteri sırrı hâline gelir*" ifadesiyle, müşteri ilişkisi kurulmadan önce var olan veriler ile müşteri ilişkisi kurulduktan sonra elde edilecek verilere uygulanacak mevzuat hükümlerinin netleştirilmesi amacı taşıdığı görülmektedir. Buna göre, gerçek kişi müşterilerin bankalar ile ilişki kurmadan önce de mevcut olan ve bankalar haricindeki pek çok şirket, kuruluş tarafından da işlenmekte olan adres, telefon bilgisi, lokasyon bilgisi gibi genel nitelikteki kişisel verileri için yalnızca Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun uygulama alanı bulacağı açıkça ifade edilir. Buna karşılık maddenin gerekçesinde, kanun koyucu tarafından, banka ile müşteri ilişkisi kurulmasından sonra elde edilen gerçek kişilere ilişkin bankacılık faaliyetlerine özgü bilgiler için hem Bankacılık Kanunu'nun sır saklamaya ilişkin yükümlülüklerinin hem de Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerinin uygulama alanı bulacağı; ancak sır kapsamındaki müşteri bilgileri için Bankacılık Kanunu hükümlerinin özel nitelikli kanun hükümleri olarak ele alınması gerektiği belirtilmektedir (7222 Sayılı Kanun m. 10). Bankacılık Kanunu m. 73 ve 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi dikkate alındığında, banka ile müşteri ilişkisi kuran gerçek kişilerin bu ilişki kurulduktan sonra oluşan tüm bilgilerinin müşteri sırrı olarak nitelendirileceği; müşteri ilişkisinin kurulmasından önce var olan verilerin ise müşteri sırrı kapsamı dışında bırakılacağı anlaşılmaktadır. Buna karşılık Yönetmelik hükümleri incelendiğinde, müşteri ilişkisi kurulmadan önce var olan verilerin de bazı koşullar altında müşteri sırrı olarak kabul edilebileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, kanun koyucu veya BDDK'nın müşteri sırrı ve dolaylı olarak bankaların sır saklama yükümlülüğü kapsamını genişletme eğiliminde olduğu söylenebilir.

Bankacılık Kanunu m. 73'te Yer Alan Müşteri Sırrı Aktarımına İlişkin 7222 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişikliğin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi

Bankacılık faaliyetlerini yerine getirebilmek amacıyla günlük işlem akışları sırasında milyonlarca müşterisine ait veriyi işlemek zorunda olan bankalar, bunların ortakları ve yönetim kurulu üyeleri ile bu kişiler adına hareket eden kişiler Bankacılık Kanunu m. 73 çerçevesinde sır saklama yükümlülüğüne tabi kılınmışlardır. Buna göre, sıfat ve görevleri nedeniyle bankalara veya müşterilerine ait sırları öğrenen kişilerin, bu sırları kanunlarda açık bir şekilde yetkili sayılan mercilerden başkasına açıklamaları yasaktır. Kanunen yetkili kılınmış mercilerin hangileri olduğu açık bir şekilde sayılmamış olsa da, kanunen yetkili merci kavramının dar yorumlanması gerektiği belirtilmektedir (Reisoğlu, 2015).

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, 7222 Sayılı Kanun m. 10 kapsamında Bankacılık Kanunu m. 73/3'de değişikliğe gidilmiştir. Bu değişiklik ile birlikte müşteri sırrı tanımına yer verilmesinin yanı sıra, kanun koyucu tarafından, diğer kanunlarda yer alan emredici düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, müşteri sırrı niteliğine sahi bilgilerin, m. 73'te belirtilen istisna haller dışında, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşteriden açık rıza alınmış olsa dahi, müşteriden bu yönde gelen bir talep veya talimat olmaksızın yurt dışındaki ve yurt içindeki üçüncü kişilere aktarılması ya da bu kişilerle paylaşılması yasaklanmıştır. Maddenin devamında, ekonomik güvenliğe dair yapılacak değerlendirmeler sonucunda, müşteri sırrı veya banka sırrı niteliğini haiz her türlü verinin yurt dışı ya da yurt içinde bulunan üçüncü kişilerle paylaşım veya aktarımını yasaklama ve bankaların faaliyetlerini icra ederken kullandıkları bilgi sistemleri ile bu sistemlerin yedeklerini yurt içinde bulundurma konularında karar alma yetkisinin BDDK'ya ait olacağı düzenlenmiştir. Ayrıca, sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulacak hallerde yapılacak aktarımlar dâhil olmak üzere,

gerçekleştirilecek bütün aktarım ve paylaşımlarda, müşteri ya da banka sırrı niteliğini haiz bilgilerin sadece belirtilen amaçlarla sınırlı olmak kaydıyla ve ölçülülük ilkesine uyumlu olarak amacın gerektirdiği kadar veri içermek suretiyle paylaşılabilirliği öngörülmüştür. Tüm bunlara ek olarak m. 73'ün son fıkrasına yapılan ekleme kapsamında da sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar çerçevesinde yapılacak paylaşımına ve aktarımına dair kapsam, şekil, usul, esasları belirleme ya da bu aktarımlara dair sınırlamalar öngörmeye BDDK'nin yetkili olduğu belirtilmiştir (7222 Sayılı Kanun m. 10). Nitekim Resmî Gazetede yayımlanan Yönetmelik, BDDK'nın bu konuda kendisine verilen yetkiler doğrultusunda çalışmalar yürüttüğünün göstergesidir.

7222 Sayılı Kanun kapsamında öngörülen yukarıdaki paragrafta belirtilen değişikliğe benzer nitelikte bir düzenlemeye Elektronik Bankacılık Yönetmeliği m. 10'da da yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda, müşterinin kanıtlanabilir şekilde verdiği bir talimat olmadan, bankaların faaliyetleri sırasında edineceği, saklayacağı veya işleyeceği müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler, mevzuatta yer alan istisnai haller dışında üçüncü kişilerle paylaşılacaktır.

Tüm bu bilgiler ışığında, yapılan bu değişiklik sonrasında, müşteri sırrı niteliğini haiz verilerin bankalar tarafından yurt içine veya yurt dışına aktarılabilmesi için ya bu konuda müşteri talimatı ya da talebi alınması veya bu aktarımın mevzuatta öngörülmüş olması ya da Bankacılık Kanunu m. 73 kapsamında bu aktarımın bir istisna olarak belirtilmiş olması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Ayrıca maddeye yapılan ekleme uyarınca, müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler her halükârda belirtilen amaçlarla sınırlı olmak üzere ve ölçülülük ilkesine uyumlu şekilde amacın gerektirdiği kadar veri içermek şartıyla paylaşılabilir. Değişiklik gerekçesinde sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hallerde dahi bu durumun suiistimal edilerek orantısız veri aktarımının önüne geçilmesinin amaçlandığı belirtilmektedir (7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi). Bu düzenleme, her ne kadar Bankacılık Kanunu'nda yapılan yasa değişikliği ile veri aktarımı konusunda farklı uygulamalar benimsenmiş ise de Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun temel ilkelerinin de göz ardı edilmediğinin bir göstergesidir. Nitekim Bankacılık Kanunu ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasındaki bu benzerlik 2020 yılında Kurul tarafından verilen bir kararda da açıkça ifade edilmiştir (Kurul kararı 03.03.2020 T., 2020/191, 2020/192, 2020/193 ve 2020/194 S.). Karar içeriğinde açıkça Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 4'te yer alan "belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme" ve "işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma" ilkeleri ile Bankacılık Kanunu m. 73'te öngörülen "sadece belirlenen amaçlar ile sınırlı kılınma" şartının benzerlik gösterdiğine dikkat çekilmektedir.

7222 Sayılı Kanun kapsamında yapılan değişiklikler arasında en çok dikkat çeken husus "...24.03.2016 tarihli ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa dahi müşteriden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içindeki ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşamaz ve bunlara aktarılamaz..." ibaresidir. Kanun koyucu, 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesinde, Bankacılık Kanunu ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasında uygulamada var olabilecek çelişki ve/veya tereddütlerin giderilmesini amaçladığını ve Bankacılık Kanunu hükümlerinin müşteri sırrı açısından özel nitelikli kanun olarak dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir (7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi). Değişiklik gerekçesinde ayrıca, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun kişisel verilerin aktarımına dair diğer kanun hükümlerini saklı tutan m. 9'un son fıkrasına ve Bankacılık Kanunu'nda bu konuda açık bir hüküm bulunmadığına dikkat çekilmiştir (7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi). Kanun koyucu, müşteri sırrı niteliğine sahip bilgilerin aktarımı açısından Bankacılık Kanunu'nun özel nitelikli kanun olarak dikkate alınması gerektiğini vurgulayarak m. 73'te değişikliğe gidildiğini tekrarlamıştır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde de kanun koyucunun söz konusu yasa değişikliğindeki öncelikli amacının Bankacılık Kanunu altında veri aktarımına ilişkin özel düzenlemelere yer vermek ve Bankacılık Kanunu'nu özel nitelikli kanun olarak öne çıkarmak olduğu sonucuna varılabilir. Dolayısıyla, 7222 Sayılı Kanun'un yürürlük tarihi 20.02.2020 itibarıyla, yukarıda "*Kişisel Veri ve Müşteri Sırrı İlişkisi*" başlığı altında da anlatıldığı üzere, kişisel verileri de içinde barındıran müşteri sırrı niteliğindeki veriler için Bankacılık Kanunu m. 73'ün özel nitelikli

kanun olarak dikkate alınması gerektiği son derece açıktır. Ancak bu durum müşteri sırrı niteliğine sahip kişisel veriler için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun göz ardı edileceği anlamına da gelmez. Nitekim Yönetmelik de bu hususu Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun genel ilkelerine uyulmasının zorunlu olduğunu belirten m. 6/2'de açıkça vurgulamaktadır. Bu çerçevede kişisel verilerin işlenmesi sırasında, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun genel ve temel ilkeleri ile veri güvenliğine ilişkin düzenlemeler mutlak surette gözetilmelidir. Bir başka anlatımla, banka ile müşteri arasında ilişki kurulduktan sonra banka tarafından oluşturulan gerçek kişilere ilişkin ve bankacılık faaliyetlerine özgü veriler ya da müşteri sırrı tanımı ve kapsamına giren bilgiler (mevduat bilgisi, kredi skoru, hesap hareketleri gibi) için hem Bankacılık Kanunu hem Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uygulanacak ve fakat Bankacılık Kanunu her zaman öncelikli olacaktır.

Madde gerekçesinin devamında, bankaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında kendi belirleyecekleri amaçlar ve yöntemler için ve yine bankalar tarafından hazırlanan rıza metinleri doğrultusunda, herhangi bir mecburiyet ya da istisna mevcut olmadığı halde sır saklama yükümlülüğünün delinmesinin yasaklandığı belirtilmiştir. Bilindiği üzere, Bankacılık Kanunu m.73'te öngörülen sır saklama yükümlülüğü, ancak diğer kanunların emredici hükümlerinde bu aktarımın düzenlenmesi veya aynı maddede aktarıma dair bir istisna öngörülmesi hallerinde delinebilmektedir. Nitekim 7222 Sayılı Kanun ile getirilen bu değişiklik doğrultusunda da, bankanın kendi hazırlayacağı bir rıza metni yerine müşterinin aktif bir rol oynayacağı talep veya talimat yöntemine geçilmesinin amaçlandığı vurgulanmıştır.

Ancak her ne kadar kanun koyucu müşteri sırrı niteliğindeki verilerin aktarımına dair Bankacılık Kanunu'nun özel nitelikli kanun olarak dikkate alınmasını sağlamayı ve uygulamadaki tereddütleri ortadan kaldırmayı amaçladığını belirtmiş ise de yasa değişikliği ile birlikte müşteri sırrı aktarımına dair uygulama, değişiklik öncesi dönemden daha karmaşık bir hal almıştır. Zira yasa değişikliği kapsamında, müşteri talimatı veya talebi yönteminin özellikleri, unsurları, geçerlilik şartları gibi konularda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Müşteri talebi ya da talimatı yönteminin geçerlilik koşulları ya da unsurları hakkında 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi incelendiğinde sınırlı nitelikte bir yorum yapılabilmektedir. O da müşteri talebi ya da talimatı uygulamasının müşterinin aktif rol oynayacağı bir yöntem olması gerektiğidir. Bir başka deyişle, müşteri sırrı niteliğindeki verilerin aktarımı için şart koşulan talep ya da talimat metni, müşterinin özgür iradesine dayanmalı veya müşteri kendi oluşturacağı belgeler aracılığıyla aktarıma dair talepte bulunmalıdır ya da aktarım talimatını bankaya iletmelidir. Bu haliyle Bankacılık Kanunu m. 73'te belirtilen müşteri talebi ya da talimatı yönteminin açık rızanın bazı unsurlarıyla benzer olduğu gözlenmektedir. Nitekim 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesinde dikkat çekilen "*ilgili kişinin aktif rol alması*" koşulu ile açık rızanın "*özgür bir iradeyle ortaya koyulması*" ve "*olumlu irade beyanına dayanması*" koşulları temelde aynıdır. Öte yandan, Bankacılık Kanunu m. 73'ün lafzı ve temel amacı göz önünde bulundurulduğunda, müşteri talebinin ya da talimatlarının, açık rızada olduğu gibi, belirli bir konuya özgü olması gerektiği de değerlendirilebilir. Aksi bir durumun kabulü, müşteri sırrlarının güvenliği ve korunmasını amaçlayan m. 73 ile ters düşecektir.

Doktrinde, müşteri sırrı ile ilgili yasal düzenlemelerin, kamu düzenine ilişkin olmadığı; müşterileri korumaya ve müşteriler nezdinde bankalara güven duyulmasını sağlama amacı taşıdığı belirtilir (Reisoğlu, 2015, sf. 1508). Öte yandan BDDK'nın, müşterinin muvafakatini 4721 sayılı Medeni Kanun'da düzenlenen kişilik hakkının kullanılması olarak kabul ettiği ve muvafakat halinde sır saklama yükümlülüğüne aykırılığın suç teşkil etmediği kanaatinde olduğu görülmektedir (Reisoğlu, 2015, sf. 1508). Nitekim Develioğlu da kişilik hakkının ihlal edilmesine kendi iradesiyle yol açan mağdurun koruma talebinde artık menfaati olmadığını kabul edildiğini belirtir (Develioğlu, sf. 56). Şayet müşteri talebi ya da talimatı ile kastedilen müşteri muvafakatini ise, muvafakat kavramının esasen Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda düzenlenen açık rızaya karşılık geldiği söylenebilir. Hatta açık rızanın geçerlilik şartlarına ilişkin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, ikincil düzenlemeler ve Kurul kararları kapsamında çok sıkı ilkeler ve kurallar belirlenmiştir. Bu nedenle, açık rızanın

muvafakat kavramını da içinde barındıran daha geniş bir düzenlemesi mevcuttur. Yukarıda da açıklandığı üzere, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde açık rıza; ilgili kişinin kişisel verisinin işlenmesine, kendi isteğiyle veya karşı taraftan gelen bir teklif üzerine onay verdiğini beyan etmesi anlamına gelir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, ilgili kişinin onay verdiği yönündeki iradenin olumlu yönde bir irade olması gerekir (Açık Rıza Rehberi, 2018). Açık rızanın geçerli kabul edilebilmesi için; verilen rıza belli bir konuya ilişkin olmalıdır, ilgili kişi açıkça ve anlaşılır şekilde bilgilendirilmelidir ve rıza özgür bir iradeyle ortaya konmalıdır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili ikincil düzenlemeler dikkate alındığında, açık rızanın ilgili kişinin aktif rol aldığı bir yöntemle elde edilmesinin ve verilen açık rızanın belirli bir konuya ilişkin olmasının birer geçerlilik koşulu olarak belirlendiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, açık rıza konusunda yukarıda da örneklerini verdiğimiz Kurul kararları göz önünde bulundurulduğunda, genel nitelikte battaniye rızaların hukuka uygun kabul edilmediği de aşikârdır. Tüm bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde, açık rızanın verilmesi sırasında ilgili gerçek kişinin aktif bir rol aldığı ya da alması gerektiği ve veri sorumluları tarafından hazırlanan matbu metinlere itibar edilmeyeceği açıktır. Aksi takdirde açık rızaya itibar edilmesi hukuken mümkün olmayacaktır. Tüm bunlara rağmen kanun koyucu, açık rızalarda bankaların aktif rol aldığı yönünde bir kanaate varmış ve sonuç olarak açık rızanın yanı sıra müşterilerin aktif rol oynayacağı müşteri talebi veya talimatı uygulamasına geçilmesini uygun görmüştür.

7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi incelendiğinde, Bankacılık Kanunu m. 73'e eklenen bu düzenlemeyle getirilen “müşteri talebi” ya da “müşteri talimatı” şartı ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında geçerli şekilde alınan rızanın, yasal düzenlemeler ve Kurul kararları bir nevi göz ardı edilerek işlevsiz hale getirildiği de söylenebilir. Zira Kanun koyucunun gerekçesinden Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında alınan rızalara güven duyulmadığı, verilen rızaların özgür iradeye dayandığının kabul edilmediği ve bankaların aldığı açık rızaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ilkelerine ve amacına uygun olmadığı yaklaşımında olduğu görülmektedir. Uygulamada sıklıkla açık rızanın alınmasının üründen veya hizmetten yararlanmanın ön şartı haline getirilmesi nedeniyle, kanun koyucunun bankalar nezdinde verilen açık rızaların gerçek iradeyi yansıtmadığına dair bir endişe taşıdığı değerlendirilmektedir (Dülger ve Bakdur, 2020). Nitekim Yönetmelik m. 6/3'e eklenen “müşterinin veri paylaşımına muvafakat etmesinin ya da talebini veya talimatını iletmesinin bankanın hizmetleri için bir ön şart haline getirilemeyeceği” hükmünün de bu endişenin bir yansıması olduğu düşünülebilir. Ancak Yönetmelik aynı zamanda sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan bazı hallerde (örneğin, İSEDES Yönetmeliği'nde tanımlanan birincil sistemlere dahil olmayan, destek hizmetlerine ya da derecelendirme, değerlendirme ve bağımsız denetim dışında kalan hizmet alımlarında) müşteri talep veya talimatı alınmasının zorunlu olacağını öngörmektedir. Bu iki şartın çelişkilere neden olup olmayacağı ya da uygulamayı ne şekilde etkileyeceği Yönetmelik'in yürürlüğe girmesiyle birlikte görülebilecektir.

Tüm bunların yanı sıra, Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan değişiklikler kapsamında, yukarıda da yer verildiği gibi, BDDK temel konularda yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda BDDK, ekonomik güvenliğe dair yapacağı değerlendirmeler sonucunda, banka ya da müşteri sırrı niteliğini haiz her türlü verinin yurt dışına aktarılmasını yasaklamaya ve ayrıca bankaların kullandıkları bilgi sistemleri ile bu sistemlerin yedeklerini yurt içinde bulundurulması konusunda karar almaya yetkilidir (Bankacılık Kanunu m. 73/3). Ayrıca, sır niteliğindeki bilgilerin m. 73/3 ve 4. fıkraları uyarınca aktarımına dair usul ve esasları belirleme veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirme konularında da BDDK yetkili olacaktır. Bu düzenlemelerin Elektronik Bankacılık Yönetmeliği başta olmak üzere konu ile ilgili ikincil düzenlemelerde yer alan hükümlere ve bu düzenlemelerde BDDK'ya verilen görev ve yetkilere yasal zemin oluşturduğu da söylenebilir. Öte yandan, yukarıda sıraladığımız bankacılık mevzuatında yer alan yurt dışı aktarımlarının yasaklanması yönündeki düzenlemeler de gözetildiğinde, kanun koyucunun özellikle yurt dışı veri aktarımlarında son derece katı davrandığı ve yakın zamanda BDDK tarafından da yurt dışı aktarımlarına dair farklı kuralların öngörülebileceği fark edilmektedir.

Söz konusu yetkilendirmeye, kişisel veri içeren müşteri sırlarının aktarımı konusunda yaşanabilecek ihlallerde Kurul'un yanı sıra, mali ve idari özerkliğine sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz BDDK'nın da belirleyici bir role sahip olması sağlanmıştır. Nitekim Kurul'un 16.01.2020 tarihinde, ilgili kişiye ait kişisel verilerin banka tarafından herhangi bir şekilde açık rıza verilmemesine rağmen ilgili kişinin babasıyla paylaşılması durumunda ilgili bankadan tazminat talep edilmesine ilişkin verdiği bir karar (Kurul karar özeti 16.01.2020 T., 2020/43 S.) sonucunda, başvuru konusu olay kapsamındaki fiillerin Bankacılık Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerinde de düzenlenmiş olduğuna ve ilgililer hakkında işlem tesis edilmesi hususunun değerlendirilmesini teminen, konunun BDDK'ya intikal ettirilmesine karar verdiği görülmektedir. Böylelikle Kurul'un da müşteri sırları açısından Bankacılık Kanunu'nu özel nitelikli kanun, BDDK'yı ise yetkili otorite olarak değerlendirdiği söylenebilir.

Bankacılık Kanunu m. 73'teki Değişiklik Sonrasında Kişisel Verilerin Aktarımı Konusunda Uygulamada Yaşanabilecek Sorunlar

Her ne kadar kanun koyucu tarafından Bankacılık Kanunu m. 73 kapsamında yapılan köklü değişikliklerin temelinde Bankacılık Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasında uygulamada var olabilecek tereddütlerin giderilmesinin yattığı söylene de benimsenen yeni kurallar ve öngörülen şartlar, bankaların günlük işlem akışları sırasında pek çok soruna neden olabilecek niteliktedir. Nitekim Dülger de söz konusu yasal düzenlemelerin yeni sorunlara, belirsizliklere ve boşluklara neden olacağına dair riskler barındırdığı düşüncesindedir (Dülger ve Bakdur, 2020).

Müşteri sırrına ilişkin bugüne kadar herhangi bir zaman sınırlaması öngörülmemiş olmasına rağmen, Bankacılık Kanunu m.73'te yapılan değişiklik kapsamında müşteri sırrının, müşteri ilişkisi kurulduktan sonra elde edilen veriler ile sınırlandırılmasının uygulamadaki yansımalarının ne olacağı henüz belli değildir. Zaman açısından getirilen bu ayrıma dikkat edilmesi konusunda bankalar nezdinde gerekli özenin gösterilmesi, en azından yakın gelecekte çok kolay görünmemektedir. Bu kapsamda bir müşterinin bazı bilgileri müşteri sırrı kavramı altında yoğun bir korumaya tabi iken, ticari olarak en az o kadar değerli diğer bilgileri ise zamansallık nedeniyle bu korumadan yararlanamayacaktır. Nitekim, müşteri sırrı kavramını netleştirmeyi amaçlayan Yönetmelik m. 4'te işbu zaman sınırlamasına dair bazı istisnalar öngörülmüştür. Dolayısıyla, 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girecek Yönetmelik hükümlerinin bazı çelişkileri gidereceği ortadadır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan en radikal ve dikkat çekici değişiklik veri aktarımına ilişkin getirilen yeni şartlardır. Kanaatimizce kanun koyucu, kişilerin ekonomik durumunu gösteren kişisel verilerinin gizliliğine veri sahipleri tarafından atfedilen hassasiyeti de gözeterek, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında geçerli şekilde ilgili kişiden rıza temin edilmiş olsa dahi, yalnızca müşterinin aktif rol oynayacağı talep ya da talimat yöntemiyle veri aktarımı yapılabileceğini belirtmektedir. Ancak bu durum, yukarıda da üzerinde durduğumuz üzere, kanun koyucunun Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde alınan rızalara güvenmediğinin ve özellikle genel nitelikteki battaniye rızaları geçerli kabul etmediğinin açık bir göstergesidir. Zira müşteri tarafından verilen açık rızaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri gereği bilgilendirmeye dayalı olarak özgür iradeyle ortaya koyulmuş olduğu kabul edilmiş olsaydı, bu rıza geçersiz kabul edilerek veri aktarımı için banka müşterisinden ayrıca bir talep ya da talimat beklenmezdi.

Dülger'e göre (2020), "*aydınlatma yükümlülüğü*"nın ve "*açık rıza*" temininin mevzuata uygun bir şekilde yerine getirildiği hallerde ayrı bir talep ya da talimat beklemek Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırılık teşkil eder. Ayrıca, Dülger (2020) de, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili düzenlemelerde öngörülen adımlar takip edildiğinde ilgili kişinin aktif bir rol alacağı ve bankacılık faaliyetleri özelinde de geçerli kabul edilecek açık rızalar temin edilebileceğini ve bu

nedenle kanun koyucunun yapılan yasa değişikliğiyle açık rıza ve rıza metni gibi süreçlerin işlerliğini olumsuz şekilde etkilediğini değerlendirmektedir.

Bankacılık Kanunu m.73'te meydana gelen değişikliğin yürürlüğe girmesinin üzerinden uzunca bir süre geçmiş olmasına rağmen, müşteri talebi ve talimatı süreçlerinin ne şekilde yürütüleceğine dair bir uygulama birliği henüz oluşmamıştır. Mevcut durumda, bankalar hem Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında hazırladıkları –ve fakat kanun koyucunun dolaylı olarak geçersiz kabul ettiği–metinler çerçevesinde müşterilerinin kişisel verilerini işlemeye yönelik açık rızalarını almaktadır; hem de aktarımları için Bankacılık Kanunu m. 73'te belirtilen istisnai haller dışında müşterilerden talep ya da talimat temin etmektedir. Tüm bu uygulamanın bankalar nezdinde gereğinden fazla doküman hazırlanmasına, müşteriler nezdinde kafa karışıklığına, karmaşaya ve bir nevi rıza yorgunluğuna neden olabileceği de ortadadır.

Banka sırrı ve müşteri sırrı niteliğindeki bilgilerin paylaşım ve aktarımlarına ilişkin usul ve esasların belirlendiği Yönetmelik Resmî Gazetede yayımlanmış; ancak, henüz yürürlüğe girmemiştir. Söz konusu Yönetmelik m. 6 çerçevesinde, müşteri sırrı niteliğindeki bilgilerin paylaşılmasına dair genel ilkeler belirlendiği, yapılacak paylaşımların ölçülü kabul edilebilmesi için asgari koşullar öngörüldüğü ve bu koşulların tamamının yerine getirilmesinin zorunlu tutulduğu görülmektedir. Örneğin, paylaşılacak verilerin kimliksizleştirilmesi, toplulaştırılması veya anonimleştirilmesi hallerinde veri aktarım amacı gerçekleştirilebiliyorsa bu yöntemin kullanılması zorunlu tutulmaktadır. Ayrıca, sağlık ve cinsel hayata dair kişisel verilerin, Bankacılık Kanunu m. 73'te yer alan sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hallerden biri dayanak gösterilerek yurt içi ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılacağı belirtilmektedir.

Paylaşım ilkelerinin dışında Yönetmelik, müşteri talep ve talimatına dair de bazı düzenlemeler içermektedir. Yönetmelik m. 6/4'e göre, bu talep ya da talimatlar yazılı olabileceği gibi ispatlanabilir şekilde olmak şartıyla kalıcı veri saklayıcısı yoluyla da alınabilir. Ayrıca, Yönetmelik m. 6/6 uyarınca, yurt içi veya yurt dışı fon transferi, yurt dışı akreditif, referans veya teminat mektubu gibi işlemlerde, müşteri tarafından işlem başlatılmış olması ya da elektronik bankacılık hizmetlerine yönelik dağıtım kanalları aracılığıyla emir girilmesi halleri müşteri talep ya da talimatı yerine geçecektir. Zira bu tip bankacılık işlemlerinde, işlemin doğası gereği yurt içinde veya yurt dışında kurulu banka ya da ödeme hizmeti sağlayıcısı ile etkileşimin gerekli olduğu ve işlemin tamamlanabilmesi için bilgi paylaşımının zorunlu bir unsur olduğu değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, Yönetmelik m. 6/4 kapsamında bankalara -*müşteri tarafından iptal edilebilir ya da değiştirilebilir olmak şartıyla*- birden fazla işlemi kapsayacak şekilde veya sürekli işlerde süresiz olarak talimat alabilme imkânı tanınmıştır.

Yönetmelik hükümleri, yürürlüğe henüz girmemiş olsa dahi uygulayıcılara yol gösterici niteliktedir. Ancak, Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan bu değişikliğin madde gerekçesinde belirtilen amaca hizmet edip edemeyeceği; bu müşteri talimatları ve taleplerinin uygulaması sırasında müşterinin aktif rol oynayıp oynamayacağı henüz belirsizdir. Uygulamaya geçirilen müşteri taleplerinin ya da talimatlarının da battaniye rızalar gibi genel nitelikte matbu metinlere dönüşme olasılığının oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Bir süre sonra kanun koyucu tarafından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında alınan açık rızalarda olduğu gibi alınacak müşteri talimatlarının ve taleplerinin de müşterinin gerçek iradesini yansıtmadığı sonucuna varma ihtimali mevcuttur.

Öte yandan, Bankacılık Kanunu m. 73'te yer alan veri aktarımına dair düzenlemede müşteri talebi ya da talimatı dışında, şayet yapılacak veri aktarımı mevzuatta öngörülmüş veya bu aktarım bir istisna olarak belirtilmiş ise, banka tarafından müşteri sırrı niteliğindeki verilerin üçüncü kişilerle paylaşılacağı sonucuna varılmaktadır. Bankacılık Kanunu m. 73 bilgi ve belge paylaşımı yapılabilecek bu istisnai durumları içerisinde barındırmaktadır. Buna göre örneğin, çeşitli kanunlarda öngörülen iş sözleşmesi çerçevesinde, "*işçi, gemi adamı ve gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikte her çeşit istihkak ödemelerinin özel olarak açılan banka hesabına yatırılması halinde, bu*

hesaplara ilişkin belge ve bilgilerin; Sosyal Güvenlik Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığına verilmesi” bir istisna halidir (Bankacılık Kanunu m. 73/3). Benzer şekilde, m. 73/4 kapsamında da bazı istisnai hallere yer verilmiştir. Buna karşılık, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 5/2’de yer alan kişisel verilerin açık rıza şartı olmaksızın işlenebileceği hukuka uygunluk nedenlerinin m.73 ile birlikte uygulamasının ne şekilde olacağı konusunda tereddütler mevcuttur. Bu durum, özellikle bankalardan bilgi ve belge taleplerinde sorun yaratabilecek niteliktedir. 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesinden kişisel veri içeren müşteri sırları bakımından Bankacılık Kanunu m. 73’ün özel nitelikli kanun olduğu sonucuna varılsa da m. 73’te yer alan sır saklama yükümlülüğünün istisnası olarak kabul edilen hallerin (örneğin, kanunen yetkili kılınan mercilerin) dar yorumlanması gerektiği yönündeki görüşler (Reisoğlu, 2007, sf. 1003) dikkate alındığında, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 5/2’de yer alan hukuka uygunluk nedenlerine de ihtiyatla yaklaşılması gerektiği düşünülebilir. Zira Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 5/2, f’de yer verilen hukuka uygunluk nedenlerinden “...veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması...” durumu istismar edilmeye ve veri sorumlusu tarafından geniş kapsamlı yorumlanmaya müsait bir konudur. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında öngörülen hukuka uygunluk nedenlerinin Bankacılık Kanunu m.73 açısından da istisna olarak uygulanabileceğinin kabulü halinde, veri sorumlusu bankalar Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nda yer alan hukuka uygunluk nedenlerine dayalı olarak rahatlıkla müşteri sırrı içeren verileri yurt içinde aktarabileceklerdir. Ancak bu durum da m. 73’ün temelinde yatan müşteri sırlarının korunması amacıyla bağdaşmama ihtimalini barındırır. Yurt dışına yapılacak aktarımlar açısından ise Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 9 uyarınca Kurul’dan izin alınmasının gerekli olup olmayacağı sorunu gündeme gelecektir. Bu noktada kanaatimizce kanun koyucunun amacı ile m. 73’te değişiklik yapan 7222 Sayılı Kanun m. 10 gerekçesi dikkate alınmalı ve yasal düzenlemelerde yer alan istisnai haller dar yorumlanmalıdır.

Son olarak, BDDK’nın Bankacılık Kanunu m. 73 kapsamındaki müşteri sırlarının aktarımı sırasında yaşanabilecek ihlaller bakımından yetkilendirilmesi sonrasında BDDK ve Kurul arasındaki yetki ve görev paylaşımının ne şekilde olacağı da henüz kesin bir şekilde belli değildir. Yönetmelik hükümlerinde, m. 73 ile aynı doğrultuda, BDDK’nın müşteri sırrı niteliğini taşıyan verilerin aktarımını yasaklama, kısıtlama ve durdurma konusunda yetkili olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, Yönetmelik m. 6’da bazı veri paylaşımları öncesinde BDDK’nın uygun görüşünün alınması gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla, uygulamada mevcut bazı tereddütlerin Yönetmelik yürürlüğe girdiğinde netleşeceği söylenebilir.

SONUÇ

Son zamanlarda sıklıkla önemi vurgulanan ve hakkında kararlar, açıklamalar ve kanuni düzenlemeler yayımlanan kişisel verilerin hem yurt içine hem yurt dışına aktarılması konusu; kişisel verilerin korunması mevzuatında oldukça kapsamlı şekilde düzenlenir. Bu genel nitelikte düzenlemelerin yanı sıra, veri aktarımına dair elektronik haberleşme, sağlık ve bankacılık sektörlerinin mevzuatlarında da bazı özel kurallar yer almaktadır. Kişisel verilerin aktarılması, verilerin hukuka uygun olarak saklandığı sistemlerden başka sistemlere geçişi anlamına geldiğinden, bu verilerin değişen hâkimiyet alanında da hukuka uygun şekilde kullanılmasının ve yetkisiz erişimlere karşı korunmasının aynı düzeyde sağlanması gerekir. Bu doğrultuda, söz konusu verilerin yurt içine mi yoksa yurt dışına mı aktarıldığı hususu da büyük önem arz eder. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında yurt içi ve yurt dışı veri aktarımının ayrı başlıklar altında kendi istisnaları ile birlikte düzenlenmesinden, kanun koyucunun veri aktarımına atfettiği önem fark edilmektedir. Söz konusu maddelerde (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 8 ve m. 9) yer alan hukuka uygunluk sebeplerinin mevcut olmadığı hallerde, kişisel verilerin ancak ilgili kişinin açık rızası olması durumunda yurt dışı ya da yurt içinde aktarılacağı öngörülür. Yasal düzenlemelerde yer verilen hukuka uygunluk sebeplerinin

yokluğunda alınması gereken açık rıza ise kişisel verilerin korunması mevzuatında oldukça kapsamlı ve katı kurallara tabi tutulmuştur. Buna göre açık rızanın, yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, belli bir konuya dair olması ve bilgilendirilmeye dayanması, özgür ve olumlu bir iradeyle açıklanması; hizmet şartına bağlanmaması ve battaniye rıza şeklinde (genel nitelikte) olmaması gerekir. Bu koşullara uyan açık rıza, hukuka uygun kabul edilir ve böylelikle kişisel verilerin korunması mevzuatı söz konusu verilerin aktarımına imkân tanır.

Ayrıntılı şekilde üzerinde durulduğu üzere, veri aktarımı konusunu düzenleyen tek kanuni düzenleme Kişisel Verilerin Korunması Kanunu değildir. Bu kapsamda yapılan yasal düzenlemelerden son dönemde en çok dikkat çeken, Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan ve veri aktarımına dair farklı şartlar öngören değişikliktir. Bu değişiklik bankaları, müşteri sırrı olarak nitelendiren verilerin yurt içinde ve yurt dışında aktarımı konusunda kısıtlamaktadır. Ancak dikkat çekici olan husus, bu kısıtlamanın Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında alınan açık rızanın veri aktarımı için yeterli kabul edilmeyerek getirilmesidir. Bankacılık Kanunu m. 73'e eklenen bu düzenlemeyle öngörülen “müşteri talebi” ya da “müşteri talimatı” şartı ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca geçerli şekilde alınan rızalar, yasal düzenlemeler ve Kurul kararları bir nevi göz ardı edilerek işlevsiz hale getirilmektedir. Yapılan değişikliğe dair madde gerekçesinden, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında alınan rızalara güven duyulmadığı, verilen rızaların özgür iradeye dayandığının kabul edilmediği ve kişisel verilerin korunması mevzuatı açısından da battaniye rızaların geçersiz olacağı belirtilmesine rağmen bunu yasaklayan kuralların denetimine itibar edilmediği anlaşılmaktadır. Her ne kadar kanun koyucu tarafından yapılan yasa değişiklikleri ile Bankacılık Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasında uygulamada karşılaşılabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmış ise de bu değişikliğin birçok sorunu da beraberinde getirdiği değerlendirilmektedir. Ayrıca bu uygulamaların bankalar nezdinde gereğinden fazla doküman hazırlanmasına, müşteriler nezdinde karmaşaya ve bir nevi rıza yorgunluğuna neden olabileceği de ortadadır. Kaldı ki, bu şekilde verilecek talimatların ya da alınacak taleplerin de bir süre sonra matbu metinlere ve kanun koyucunun güven duymadığını açıkça belirttiği genel nitelikte dokümanlara dönüşmesi ihtimali de kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla, Bankacılık Kanunu m. 73'te yapılan değişiklik ile hedeflenen amaca ulaşıp ulaşılamayacağı da kesin değildir. Öte yandan, kanun koyucunun Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında temin edilen açık rızalara güven duymadığının kabulü sadece bankacılık sektörünü değil; faaliyetlerinin büyük bir bölümünde kişisel veri işleyen diğer sektörleri de direkt olarak etkileyecektir.

Bu hususta uygulama birliği oluşturabilecek ya da yol gösterici olabilecek bazı hükümler içeren Yönetmelik 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girecektir. Bankacılık Kanunu m.73'te yapılan bu radikal değişiklikler sonrasında, müşteri talep ve talimatı süreci, yurt içi ve yurt dışı veri aktarımı ve veri aktarımında hukuka uygunluk nedenleri ile istisna halleri konularında Yönetmelik hükümlerinin uygulamaya ışık tutması beklenmektedir. Bu çerçevede Yönetmelik'in özellikle müşteri talep ya da talimatının ne şekilde alınabileceğine, hangi hallerin müşteri talimatı veya talebi yerine geçeceğine ve birden çok işlemi kapsayan veyahut süreklilik arz eden işlemlerde nasıl bir yöntem izlenmesi gerektiğine ilişkin düzenlemelerinin faydalı olacağı tartışmasızdır. İlerleyen dönemlerde, müşteri sırlarının aktarımı konusunda yaşanabilecek ihlallerde Kurul'un yanı sıra belirleyici bir pozisyona sahip olacak BDDK'nın vereceği kararlar ile çelişkilere mi yoksa uygulama birliğine mi yol açacağı görülecektir.

KAYNAKLAR

- Ayözger, A. Ç. (2016). Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aşıkoğlu, Ş. İ. ve Uzun, B. (2020). Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımının Açık Rızaya Dayandırılmasının Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Prof. Dr. Türkan Rado'nun Anısına Armağan*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 921-968.

- Bilgi Information Technology Law Institute. (30.03.2020). *Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Düzenlemeler Çerçevesinde Uluslararası Veri Aktarımı Yeni Gelişmeler ve Uygulamaya İlişkin Hukuki Değerlendirmeler*.
https://itlaw.bilgi.edu.tr/media/2020/3/30/Final%20Veri_Aktarimi_Raporu_30.03.2020.pdf adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Bingöl, F. I. ve Koruyan, K. (2016). *Kişisel Verilerin Yurt Dışı Sunuculara Aktarılmasının Bilişim Sistemleri Çerçevesinde Türk ve Avrupa Hukuku Açısından İncelenmesi*.
https://www.researchgate.net/publication/309243031_Kisisel_Verilerin_Yurt_Disi_Sunuculara_Aktarilmasinin_Bilisim_Sistemleri_Cercevesinde_Turk_Ve_Avrupa_Hukuku_Acisindan_Incelenmesi adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Council of Europe. *Kişisel Verilerin İşlenmesi Karşısında Bireylerin Korunması için Sözleşme – 108+ Konvansiyon*.
https://itlaw.bilgi.edu.tr/media/2019/9/19/Convention108%2B_Ac%CC%A7%C4%B1klay%C4%B1c%4%B1_Rapor.pdf adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Develioğlu, H. M. (2017). *6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Dülger, M. V. (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. İstanbul: Hukuk Akademisi.
- Dülger, M. V. ve Bakdur, M. (09.03.2020). 7222 Sayılı Kanun ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda Yapılan Düzenlemenin KVK Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. <https://www.hukukihaber.net/7222-sayili-kanun-ile-5411-sayili-bankacilik-kanununda-yapilan-duzenlemenin-kvk-hukuku-acisindan-degerlendirilmesi-makale,7537.html> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Ekici, A., Ayaz, E. ve Fencimen, Z. (2007). Bankacılık Mevzuatı Kapsamında Banka ve Müşteri Sırrı, *Bankacılar Dergisi*, Sayı 63, 51-70.
- Erdoğan, A. (2019). Bankacılık Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması ve Müşteri İlişkileri Yönetimi, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 1(2), 87-94.
- Gür, B. A. (2018). Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, ISSN 2146-0590, ss. 850-872 DOI: 10.33433/maruhad.665460
- Kartal, M. T. (2018). Kişisel Verilerin Korunması: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme, *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 4 (1) 2018, 1-18.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (05.04.2018). *Kişisel Verilerin İşlenme Şartları Rehberi*.
<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/8c90423f-97ea-4d81-a7c1-ace74295c2b8.pdf> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (05.04.2018). *Açık Rıza Rehberi*.
<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/66b2e9c4-223a-4230-b745-568f096fd7de.pdf> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (05.04.2018). *6698 Sayılı Kanun'da Yer Alan Temel Kavramlar Rehberi*.
<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/45af208d-3718-49ed-b51a-9be9edde6ff2.pdf> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (06.08.2019). *Örneklerle Kişisel Verilerin Korunması Rehberi*, No:29.
<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/a23bfe08-9b3a-4c2f-8a97-a259dcc0e667.PDF> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (12.05.2020). *6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar Rehberi*. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/ca752cda-c3df-4645-8d5e-e2a507e63200.pdf> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- Küzeci, E. (2010). *Kişisel Verilerin Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Reisoğlu, S. (2007). *Bankacılık Kanunu Şerhi*, Cilt II. Ankara: Yaklaşım Yayınları.
- Reisoğlu, S. (2015). *Bankacılık Kanunu Şerhi*, Cilt II. Ankara: Yaklaşım Yayınları.
- 7222 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Gerekçesi,
<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss176.pdf> adresinden 21.05.2021 tarihinde alınmıştır.